

План развоја општине Бајина Башта 2024-2031.

Бајина Башта, 2024. године

САДРЖАЈ:

УВОДНА РЕЧ ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ.....	3
ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА	4
1. УВОД.....	6
1.1. Процес израде Плана развоја општине Бајина Башта 2024-2031.	7
2. АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА - извод.....	11
2.1. Географски положај.....	11
2.2. Демографске карактеристике и трендови.....	11
2.3. Образовна структура становништва.....	12
2.4. Туризам.....	13
2.5. Пољопривреда и шумарство	14
2.6. Привреда	16
2.7. Стање на тржишту рада.....	16
2.8. Урбанизам и инфраструктура	18
2.9. Заштита животне средине.....	21
2.10. Друштвени развој	22
3. ВИЗИЈА ОПШТИНЕ БАЈИНА БАШТА	25
4. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉЕВИ И МЕРЕ ЗА ПОСТИЗАЊЕ ПРИОРИТЕТНИХ ЦИЉЕВА.....	26
4.1. ВЕЗА ПРИОРИТЕТНИХ ЦИЉЕВА ОПШТИНЕ БАЈИНА БАШТА, ЦИЉЕВА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА И ПРЕГОВАРАЧКИХ ПОГЛАВЉА СА ЕУ	28
4.2. РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ: Економски развој	34
4.3. РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ: Урбани развој и заштита животне средине	41
4.4. РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ: Друштвени развој.....	51
5. Оквир за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање	57
6. Прилози.....	59

ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА

СКГО	Стална конференција градова и општина
ЕУ	Европска унија
ИПА	Инструмент за претприступну помоћ (Instrument for Pre-Accession Assistance)
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
ЗПС	Закон о планском систему
ЛЕР	Локални економски развој
НСЗ	Национална служба за запошљавање
РРА	Регионална развојна агенција
КЈП	Комунално јавно предузеће
РЗС	Републички завод за статистику
ЦОР – SDG	Циљеви одрживог развоја Sustainable development goals
ГМРС	Главна мерно регулациона станица
ППОВ	Постројење за пречишћавање отпадних вода
ПОВ	Предшколско образовање и васпитање
ППП	Припремни предшколски програм
SWOT	Strengths, weaknesses, opportunities, and threats (Снаге, слабости, прилике, претње)
РСД	Српски динар
ЈКП	Јавно комунално предузеће
ЈП	Јавно предузеће
ТС	Трафо станица
НСП	Новчана социјална помоћ
ДД	Дечији додатак
ППО	Просторни план општине
РМ	Particulate matter (суспендоване честице)
МСПП	Мала и средња предузећа и предузетници
ТО	Туристичка организација
МЗ	Месна заједница
НСТЈ	Номенклатура статистичких територијалних јединица
ГУП	Генерални урбанистички план
ТОЗ	Туристичка организација Златибор

НАЦРТ

МСП	Мала и средња предузећа
ЛАП	Локални акциони план
ЈУ	Јавна установа
ТРК	Туристичко рекреативни комплекс
ППВ	Постројење за прераду воде

1. УВОД

Народна скупштина Републике Србије је 2018. године усвојила *Закон о планском систему*¹ (у даљем тексту: Закон), којим се детаљно уређују обавезе органа локалне власти и свих осталих учесника у планском систему у смислу планирања јавних послова који су у њиховој надлежности. Законом се постиже усклађеност и уједначеност процеса планирања и синхронизованог дефинисања развојних праваца на свим нивоима управљања, што омогућава један уједначен општи приступ и уређен концепт планског система који до сада није било могуће успоставити.

Закон уређује, како врсту докумената и надлежности када је реч о изради и усвајању, тако и методолошка правила, систем консултација и сам процес имплементације. Ближе га дефинишу и две пратеће Уредбе, а то су „Уредба о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика“² и „Уредба о методологији за израду средњорочних планова“³.

Усвојени Закон је предвидео да свака ЈЛС треба да усвоји *План развоја јединице локалне самоуправе* (у даљем тексту План развоја) као и *средњорочни план*. План развоја је, у смислу закона, дугорочни документ развојног планирања, који за период од најмање 7 година усваја Скупштина ЈЛС на предлог већа ЈЛС. Средњорочним планом се, с друге стране, операционализује План развоја и омогућује годишње извештавање о његовој имплементацији.

Општина Бајина Башта је у јуну 2023. године приступила процесу израде Плана развоја за период 2024– 2031. у складу са Законом.

Стручну подршку у изради Плана развоја општине Бајина Башта пружала је Стална конференције градова и општина (СКГО), кроз програм EU Exchange 6 „Повећање кредибилитета планирања, програмског буџетирања и контроле извршења јавних расхода на локалном нивоу у Србији“.

Програм EU Exchange 6 финансира Европска унија у оквиру националног Програма ИПА 2019 и спроводи се у режиму директног управљања, што значи да Делегација ЕУ у Србији има најзначајнија управљачка овлашћења. Кључне ресорно надлежне институције на националном нивоу јесу Министарство финансија и Републички секретаријат за јавне политике, уз Министарство државне управе и локалне самоуправе и Министарство за европске интеграције. Као и у претходним фазама Програма EU Exchange 6, СКГО има улогу имплементационог партнера.

---

¹ „Службени гласник РС“, број 30 од 20. априла 2018.

² „Службени гласник РС“, број 8 од 8. фебруара 2019.

³ „Службени гласник РС“, број 8 од 8. фебруара 2019.

Општина Бајина Башта је 2013. године донела *Стратегију одрживог развоја општине Бајина Башта 2013-2023*. Стратегија је израђена у оквиру програма подршке који је финасирала Швајцарска агенција за развој и сарадњу (СДЦ). Истеком те стратегије јавила се потреба за израдом новог кровног развојног документа. Анализа поменутих стратегија била је један од основа за израду Плана развоја општине Бајина Башта.

Председница општине је донела решење којим је формиран Координациони тим за израду Плана развоја. Координациони тим, поред председнице општине као председника тима чини још 23, представника различитих институција са територије општине и координатор тима. Поред састава и задатака координационог тима, тим решењем су одређене и тематске радне групе за следеће области:

1. Економски развој
2. Друштвени развој
3. Туризам
4. Инфраструктуру и
5. Заштиту животне средине

Поред координационог тима и тематских радних тела у процес израде Плана развоја општине Бајина Башта био је укључен и Партнерски форум сачињен од представника свих заинтересованих страна, као најширег консултативног тела.

1.1. Процес израде Плана развоја општине Бајина Башта 2024-2031.

Процес израде Плана развоја спроведен је кроз неколико фаза, у складу са инструкцијама датим у оквиру Смерница за израду планова развоја јединица локалне самоуправе. Основне фазе процеса израде Плана развоја биле су:

- Припремна фаза и организација процеса;
- Преглед и анализа постојећег стања;
- Дефинисање визије, односно жељеног стања;
- Дефинисање приоритетних циљева;
- Дефинисање мера;
- Дефинисање оквира за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање;
- Усвајање плана развоја.

Наведене фазе процеса израде Плана развоја, као и њихова међусобна повезаност представљена је на дијаграму број 1.

Дијаграм 1: Фазе процеса израде Плана развоја општине Бајина Башта

Извор: „Смернице за израду планова развоја јединица локалне самоуправе“

Припремна фаза и организација процеса

У току ове фазе предузете су неопходне припремне активности за почетак рада на изради Плана развоја. Реализоване су следеће активности:

- Донета је Одлука о приступању изради Плана развоја, на седници Скупштине општине.
- Председница општине је донела Решење о формирању координационог тима и тематских радних група за израду Плана развоја.
- Одржане су консултације у циљу израде Матрице заинтересованих страна и формирања Партнерског форума. Обављена је идентификација актера, анализиран и дефинисан је њихов значај и утицај. На основу анализе заинтересованих страна, успостављен је Партнерски форум.
- На званичној веб страници града www.bajinabasta.rs постављен је банер "План развоја општине Бајина Башта". Банер води до странице на сајту на којој су објављена донета или усвојена документа.

Преглед и анализа постојећег стања

Анализа постојећег стања подразумевала је три групе активности у којима је учествовао већи број актера.

У оквиру стручне подршке коју обезбеђује СКГО ангажовани су експерти из различитих области (административни капацитети, образовање, пољопривреда, економски развој, социјална и здравствена заштита, енергетика и заштита животне средине, урбанизам и саобраћај, финансијски капацитети). За потребе анализе стања према областима, поред информација којима располаже и које је припремила и обрадила локална самоуправа употребљаване су и информације из база надлежних институција на државном нивоу. Поред саме анализе, експерти су у складу са резултатима анализа предлагали и одговарајуће мере и индикаторе.

Другу групу активности у анализи стања представља организација радионица и израда SWOT матрице, у чијој су изради учествовали чланови тематских радних група.

На крају, обављена је и анализа „Стратегије одрживог развоја општине Бајина Башта за период 2013-2023.“, која је подразумевала анализу целокупног документа, са посебном анализом нивоа остварености циљева, програма и мера дефинисаних том стратегијом.

Резултати свих наведених активности су представљени члановима тематских радних група пре уласка у наредне фазе процеса израде Плана развоја.

Дефинисање визије, приоритетних циљева и мера

Основа за дефинисане визије била је визија из претходне стратегије. Поред тога, чланови група су изабрали кључне речи за које су сматрали да би требале дефинисати визију општине. Затим је кординациони тим радио на дефинисању логичне целине која је представљена као жељено стање у будућности.

Серија радионица на којима су учествовали представници тематских радних група претходила је дефинисању приоритетних циљева и мера. Коришћена је техника „стабло проблема – стабло циљева“. У дефинисању проблема и њиховом превођењу у циљеве активно су учествовали представници свих тематских радних група. Приоритетни циљеви су усклађени са дефинисаним приоритетним областима односно правцима развоја. Они представљају пројекције жељеног стања које доприносе остварењу визије, а постижу се спровођењем мера, односно групе мера. Приоритетни циљеви су утврђени тако да буду специфични, мерљиви, достижни, реални и временски одређени а на нивоу сваког циља дефинисани су показатељи исхода.

Иста техника је коришћена и као полазна основа за дефинисање мера. Након тога је, кроз допунске појединачне и групне састанке са представницима различитих институција, али и кроз коментаре чланова тематских радних група на представљене нацрте приоритетних циљева и мера настављено на њиховом дефинисању и описивању.

Мере представљају активности чије се предузимање планира ради остварења приоритетних циљева, односно достизања постављене визије. Оне могу бити различите по својој врсти и начину деловања, а за остварење постављеног циља потребна је реализација једне или више мера, које могу бити међусобно условљене. Мере садрже следеће елементе: преглед и опис мере, начин на који мера доприноси остваривању одређеног приоритетног циља утврђеног у плану развоја, активности за спровођење мере, назив институције одговорне за координацију спровођења мере, процену

финансијских средстава потребних за њено спровођење и процену извора из којих ће се та средства обезбедити.

Дефинисање оквира за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање

Ова фаза подразумева успостављање институционалних механизма за праћење спровођења, извештавање и вредновање постигнутих учинака, односно подразумева утврђивање носилаца активности унутар јединице локалне самоуправе и њихових надлежности и одговорности. Већ приликом дефинисања носилаца и обавеза унутар ЈЛС на нивоу мера креиран је јасан механизам одговорности.

Формализација структуре односно именовање особа задужених за континуирано праћење и периодично извештавање о нивоу остварености мера и циљева из Плана развоја општине Бајина Башта биће одређена најкасније током израде средњерочног плана развоја општине.

Усвајање плана развоја

Након израде Нацрта плана развоја одржане су консултације са представницима тематских радних група, организован је Партнерски форум а након тога је спроведена и јавна расправа са циљем упознавања што већег броја грађана са дефинисаним приоритетним циљевима и мерама. Јавна расправа је одржана (ДАТУМ) 2024. године. Након спроведене јавне расправе у складу са Статутом Скупштина општине је приступила процедури усвајања Плана развоја општине Бајина Башта.

Консултације

Консултације су спровођене континуирано, кроз све фазе процеса. Учесници консултација у овом процесу били су: *координациони тим, пет тематских радних група*, представници заинтересованих страна и циљних група укључујући привредне субјекте, јавне установе, јавна предузећа, организације цивилног друштва, образовне установе, општинску управу итд. и *Партнерски форум* који је био укључен у фази финализације анализа стања по областима и у фази нацрта плана развоја (радна верзија пре организовања јавне расправе). Партнерски форум је обухватио представнике тематских радних група, али и додатне актере који нису учествовали у раду тематских група.

Решења о формирању координационог тима и тематских радних група, као и матрица заинтересованих страна у оквиру које су дефинисани представници Партнерског форума, објављени су на званичној веб страници општине у оквиру банера "План развоја општине Бајина Башта".

2. АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА - извод⁴

2.1. Географски положај

Општина Бајина Башта смештена је у Региону Шумадије и Западне Србије, у Златиборском округу. Простире се дуж десне обале реке Дрине, у подножју планине Таре, на површини од 670 квадратних километара. Долином реке Дрине повезана је са Љубовијом и Шапцем, док је са Ужицем повезана преко превоја Кадињача, а са Ваљевом преко превоја Дебело Брдо.

Као градско насеље, Бајина Башта је настала средином 19. века решењем кнеза Александра Карађорђевића о оснивању варошице. Поред истоименог градског насеља, општина обухвата и 35 сеоских насеља. Интензиван економски развој је почео 1966. године, када је свечано пуштена у рад Хидроелектрана „Перућац“, друга по величини у Србији.

2.2. Демографске карактеристике и трендови

Према резултатима Пописа из 2022. године, Општина Бајина Башта има 23.533 становника, што представља смањење од 9,6% у односу на 2011. годину када је према Попису становништва тај број износио 26.022. Број становника у Региону Шумадије и Западне Србије смањен је за 10,5%. У 2022. у односу на 2002. годину, укупан број становника у Општини Бајина Башта смањен је за 20%.

Кретање укупног броја становника према резултатима Пописа становништва 2002., 2011. и 2022. године у Општини Бајина Башта, Златиборској области и Региону Шумадије и Западне Србије приказано је у табели 1.

Табела 1. Укупан број становника

Година	Шумадија и Западна Србија	Златиборска област	Општина Чајетина
2002.	н/а	313.396	29.151
2011.	2.031.697	286.549	26.022
2022.	1.819.318	254.659	23.533

Извор: Републички завод за статистику, Попис становништва 2002, 2011, 2022.

Према подацима за 2022. годину, градско становништво чини 38%, односно сеоско становништво чини 62% укупног становништва. У односу на податке из Пописа становништва 2011. и 2002. године, забележен је тренд повећања учешћа становништва у

⁴ Комплетне анализе могу се пронаћи на [План развоја општине Бајина Башта - Општина Бајина Башта \(bajinabasta.rs\)](http://bajinabasta.rs)

градском насељу (35% и 32% респективно), односно смањења учешћа сеоског становништва (65% и 68% респективно).

Према подацима за 2022. годину, просечна старост становништва Општине Бајина Башта је 45,9 година, Златиборске области 44,9, а Региона Шумадија и Западна Србија 44,3. Забележен је тренд смањења учешћа деце и омладине, односно повећања учешћа старијег становништва у укупном становништву. Контингент радно активног становништва чини 62% укупног становништва Општине. Просечна старост и број становника по старосним групама, према резултатима Пописа становништва 2002., 2011. и 2022. године приказани су у табели 2.

Табела 2. Просечна старост и број становника по старосним групама у општини Бајина Башта

Старосна група	2002.	2011.	2022.
Деца и омладина (0-14 година)	4.431	3.548	3.020
Одрасли (15-64 година)	19.583	17.591	14.763
Стари (65 и више година)	5.043	4.883	5.811
Просечна старост	40,7	43,3	45,9

Извор: Републички завод за статистику, Попис становништва 2002, 2011, 2022.

Равнотежа у односу полова демографска је карактеристика Општине Бајина Башта, као и области и региона којима припада. Равнотежа у броју жена и мушкараца пожељна је са аспекта брачних и породичних односа, као и укупне социјалне и економске стабилности подручја. У 2022. години пописано је 11.627 жена и 11.906 мушкараца.

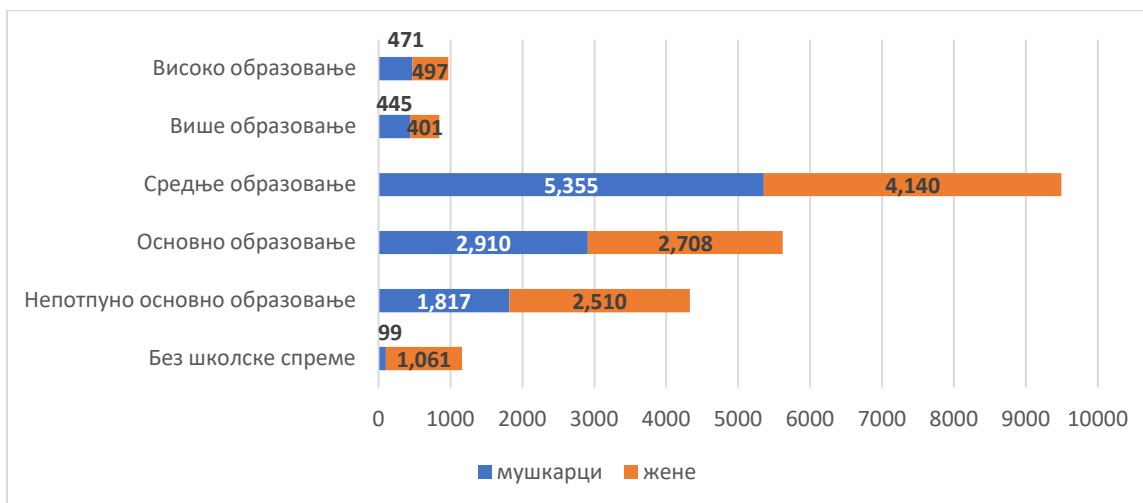
Будући да доводе до бројних изазова у областима као што су развој инфраструктуре, тржиште рада, приступ услугама социјалне и здравствене заштите, образовање и сл. промене у демографској структури имају значајан утицај на планирање и управљање економским и просторним развојем општине и узимају се у обзир приликом израде Плана развоја.

2.3. Образовна структура становништва

У структури становништва Општине Бајина Башта старијег од 15 година највеће учешће остварују лица са средњим образовањем (42%), а затим лица са основним образовањем (25%). Са вишим и високим образовањем је свега 3,8% и 4,3% респективно. Посматрано на нивоу Златиборске области, структура становништва према школској спреми је слична, односно са завршеним средњим образовањем је 48,5%, са завршеним основним образовањем 23,8%, док је са вишим и високим образовањем 4,6% и 6,5% респективно. Такође, и на нивоу Региона Шумадије и Западне Србије, највише је лица са средњим образовањем (47,2%), затим са основним образовањем (23,4%), а са вишим и високим је свега 4,7% и 7% респективно.

Заступљеност мушкараца и жена приближно је једнака међу лицима са основним, средњим, вишим и високим образовањем, док су жене значајније бројније међу лицима без школске спреме и оним са непотпуним основним образовањем.

Графикон 1. Образовна структура становништва Општине Бајина Башта према полу

Извор: Општине и региони Србије, Републички завод за статистику, 2022

Образовна структура становништва на територији Општине Бајина Башта, у којој доминантно учешће остварују лица са средњим образовањем, указује на изазове везане за унапређење конкурентности локалне привреде као једном од основних фактора достизања одрживог економског развоја. Капацитет локалне привреде да генерише производе и услуге који су конкурентни на глобалном тржишту непосредно зависи од знања, вештина и креативности људских ресурса и њихове способности да се прилагоде потребама привреде. Стицање и одржавање конкурентности која је заснована на иновацијама и знањем интензивним активностима уместо на традиционалним факторима производње захтеваће и значајније већа улагања у развој људских ресурса и то пре свега у смеру већег учешћа високообразованих кадрова и развој специфичних вештина кроз систем континуираног учења и обуке, подстицање предузетништва и подршку развоју иновација.

2.4. Туризам

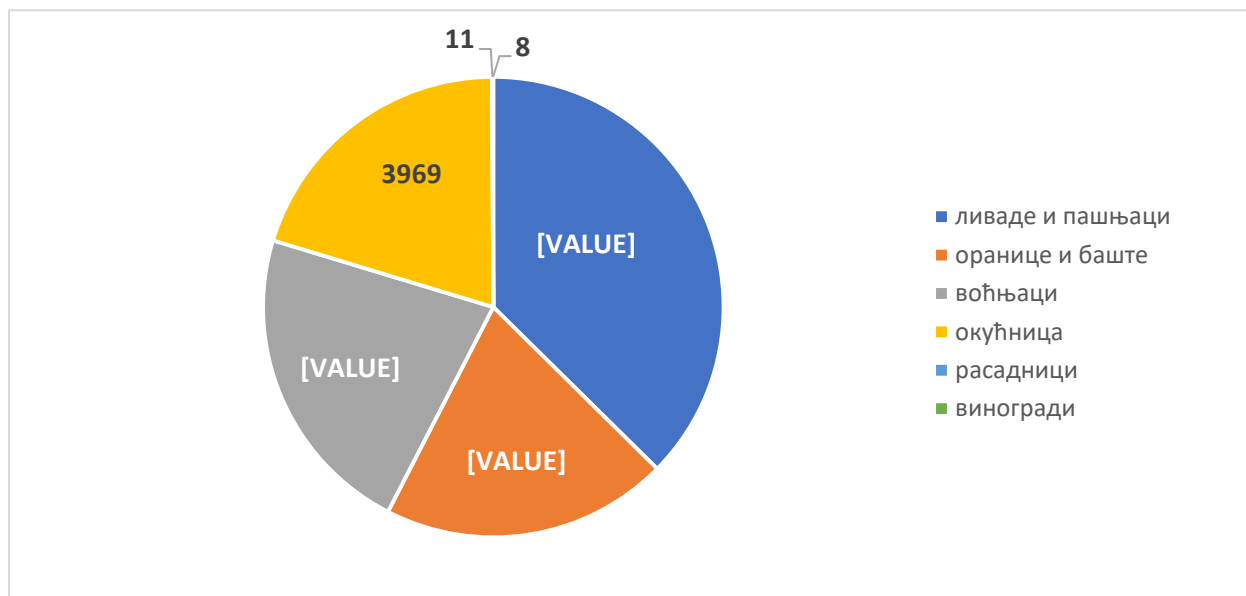
ТО ТАРА ДРИНА

2.5. Пољопривреда и шумарство

Развој пољопривредне производње у Општини Бајина Башта условљен је повољним природним и климатским условима и богатством природних ресурса, а пре свега шумског земљишта и плодног алувијалног земљишта у долини реке Дрине. Ратарска и повртарска производња заступљена је у равничарским пределима, док су брдовити и брежуљкасти предели погодни за развој воћарства и сточарства. На територији Општине, доминантна област пољопривреде је воћарство, са посебним фокусом на узгој малина и разних других дрвенастих сорти воћа. Повртарство, с друге стране, није толико усмерено ка тржишту. Значајна пољопривредна активност је сточарство, посебно у брдским и планинским деловима општине, где постоје бројна стада оваца и говеда за тов. Најпознатији производи су ракија Клековача, пршута, домаћи сир и кајмак.

Како пре израде Плана развоја нису изашли званични резултати Пописа пољопривреде из 2023. године као основа за анализу стања коришћени су резултати анкете из 2018. године и основни показатељи стања у пољопривреди из 2023. године. На основу тих показатеља Општина Бајина Башта има 4.657 газдинстава (8% мање него на попису 2012.) и 14.990 хектара коришћеног пољопривредног земљишта што је за 17% мање у односу на површину коришћеног пољопривредног земљишта утврђених пописом из 2012 (18.053).

Графикон 2. Структура коришћеног пољопривредног земљишта (у хектарима)

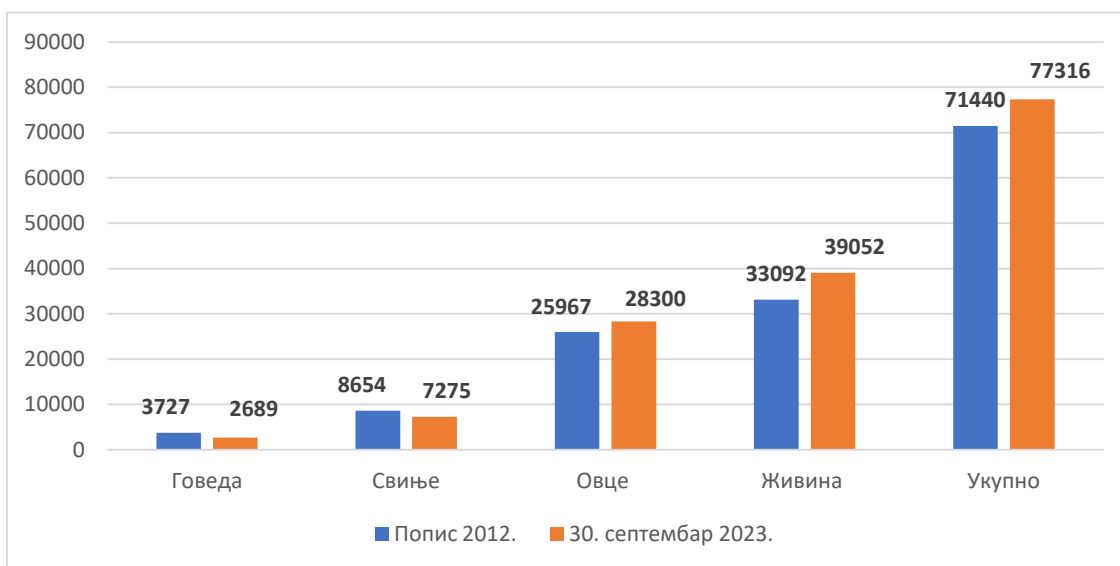

Извор: Преглед основних показатеља, О попису пољопривреде (stat.gov.rs)

Према анкети из 2018. године и прегледа основних показатеља из 2023. приметан је пад пољопривредне активности на територији целе државе. Од смањења броја

пољопривредних газдинстава, преко смањења коришћеног пољопривредног земљишта до смањења броја стоке која се узгаја у газдинствима. Када је у питању општина Бајина Башта видљиво је благо повећање броја оваца и повећање броја живине за скоро 20%, што је уз благи пад броја остале стоке утицало на повећање укупног броја на територији општине.

Графикон 3. Број стоке према Попису пољопривреде из 2012. године и на основу прегледа основних показатеља из 2023. године

Извор: Преглед основних показатеља, О попису пољопривреде (stat.gov.rs)

Биљна производња базирана је на воћарској производњи која је и даље екстензивна и на малим поседима али која је уз подршку локалних и националних подстицаја ипак досегла значајни ниво специјализације.

Производња шљива је доминантна са 49% укупне производње екстензивног типа. Структура воћне производње у протеклим годинама промењена је на боље растом удела превасходно малине која је у 2018. износила 42% укупне производње. Производња малине, боровнице, купине и другог јагодичастог и бобичастог воћа је у порасту и ови засади су савременог типа. Помоћ локалне самоуправе која је била намењена куповини механизације и опреме у великој већини у протеклим годинама искоришћена је од стране воћарских газдинстава.

Органска производња, сакупљање шумских плодова и одржива пољопривреда имају потенцијал за развој у овој општини. Органски произвођачи постоје и производе и готове производе са додатном вредношћу, а за развој ове производње постоји и подршка ЛС кроз програм подршке мерама пољопривредне политике и руралног развоја.

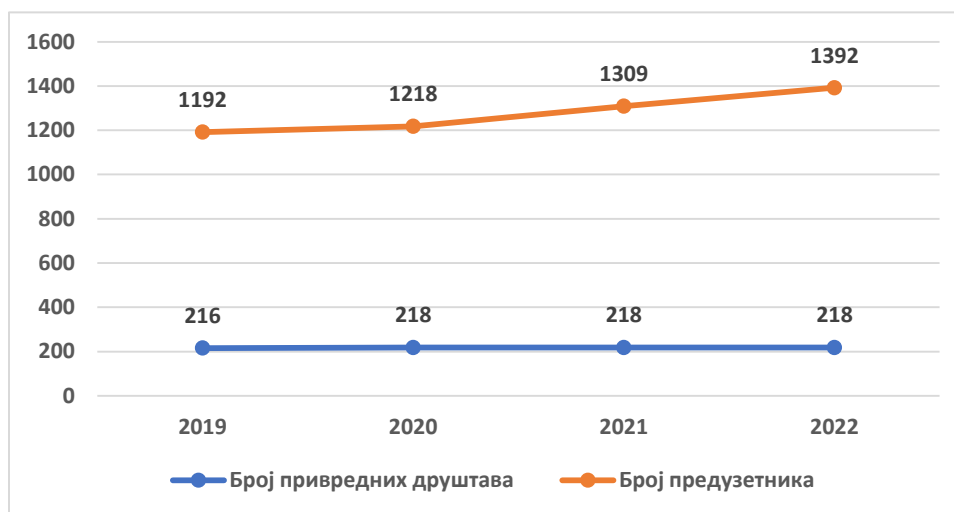
На подручју општине Бајина Башта шумски ресурси заузимају 57,62% од укупне површине, што је дупло више од просека за РС (25,6%). За период од 10 година проценат земљишта под шумама је порастао за скоро 13% што је добар тренд који треба одржати. Шумама на територији Општине управља ЈП Национални парк Тара. На територији Парка

највећи део површина (око 70%) заузимају шуме које су 87% у државном власништву. Концепт уређења шума и шумског земљишта јесте очување и унапређење постојећег шумског фонда, при чему приоритет представља превођење ниских у високе шуме.

2.6. Привреда

Основа привреде Бајине Баште је Хидроелектрана Бајина Башта, снаге око 1000 мегавата. Општина је у периоду транзиције, као и многи други градови и општине, осиромашила и изгубила посебно у делу привредних активности.

Графикон 4. Број привредних друштава и предузетника у општини Бајина Башта

Извор: Агенција за привредне регистре: Мере и подстицаји регионалног развоја – Мапа регистра

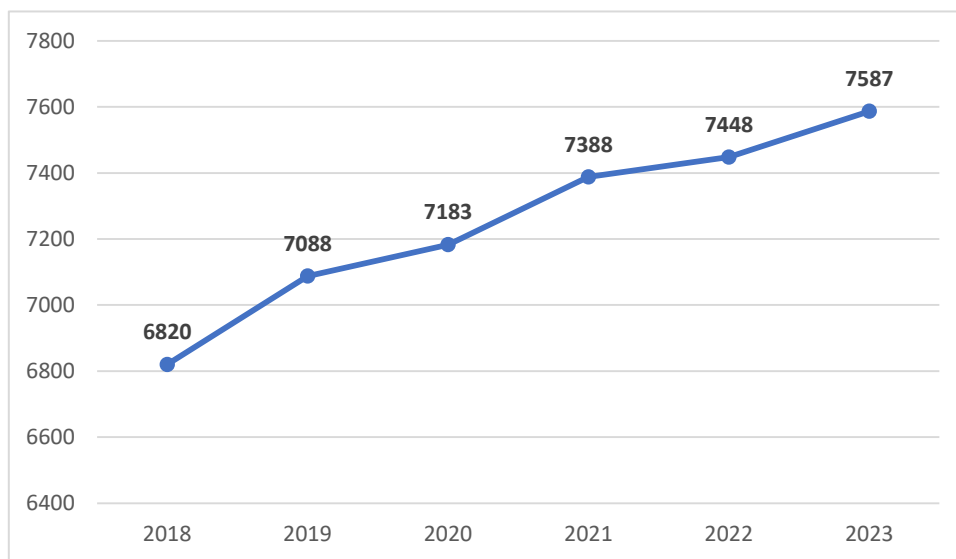
Док је број активних привредних друштава неколико узастопних година на истом нивоу и показује одређену врсту стабилности, може се рећи да континуирани раст броја предузетника указује на развој привредних активности на територији општине. Са 55 предузетника на 1.000 становника, Бајина Башта је изнад просека оствареног на нивоу Региона Шумадије и Западне Србије, где број предузетника на 1.000 становника износи 43. Посматрани петогодишњи период карактерише циклично кретање стопе настанка нових предузетника. У свакој години број новооснованих предузетничких радњи је већи од броја брисаних или угашених, што имплицира да је нето ефекат оснивања нових предузетника позитиван.

2.7. Стање на тржишту рада

Укупан број регистрованих запослених лица чије је пребивалиште Општина Бајина Башта у 2023. години износи 7.587, док укупан број запослених лица на територији општине Бајина Башта 6.405, што значи да 1.182 људи са пребивалиштем у Бајиној Башти ради у некој другој општини.

Графикон 5. Број запослених према општини пребивалишта

Извор: Републички завод за статистику, Општине и региони у Републици Србији

У последњих пет година број запослених лица на територији Општине Бајина Башта бележи континуиран раст. У односу на 2018. годину, у 2023. години број запослених лица се повећао за 12%. У 2023. години било је укупно 7.587 запослених лица. Током посматраног периода, структура запослености према врсти послодавца је релативно стабилна. У периоду 2017-2021. година, у правним лицима и код предузетника било је запослено у посеку 58% и 36,7% лица респективно, док је скоро 5% било регистровано као индивидуални пољопривредници.

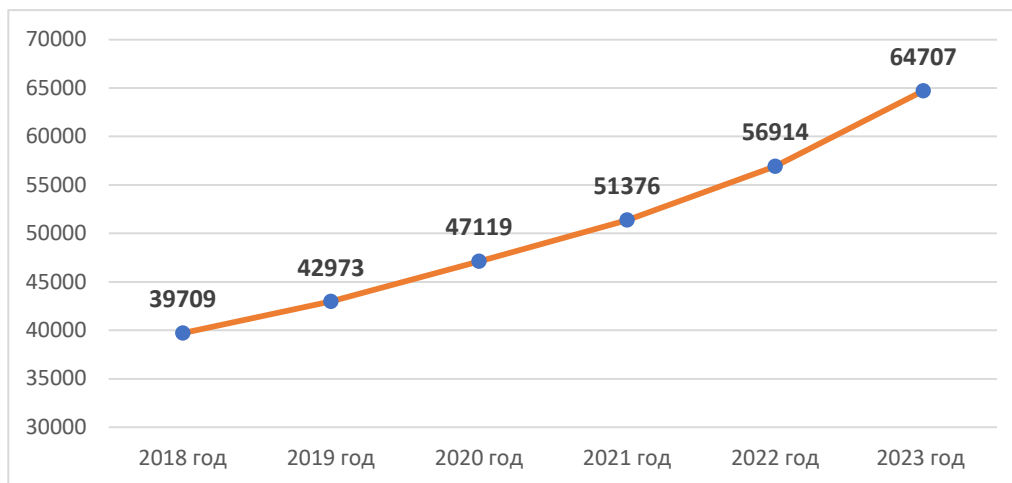
Највећи број радника запошљавала су предузећа из сектора прерађивачке индустрије. Овај сектор запошљава око четвртину укупног броја запослених лица у Општини Бајина Башта. Следећи сектори са највећим уделом у укупној запослености Општине су трговина и грађевинарство. У просеку 13,7% радника запослено је у сектору трговина и 12,58% у сектору грађевинарство. Удео запослених у сектору саобраћај и складиштење је на стабилном нивоу и износи у просеку око 5%. Удео осталих привредних делатности у укупном броју запослених је око или испод 5%.

Када је реч о непривредним делатностима, највише запослених је у сектору здравства и социјалне заштите (9,5%), сектору образовања (7,4%) и сектору снабдевања електричном енергијом, гасом и паром (4,8%).

У 2022. години, учешће жена у укупној запослености Општине Бајине Башта је износила 40%. У условима приближно једнаке заступљености полова у укупном становништву, овакви подаци недвосмислено указују да су жене мање заступљене на тржишту рада. Разлоге родне неравноправности на тржишту рада треба тражити у факторима као што су родне улоге и одговорности, ниво образовања, дискриминација на радном месту и сл.

У периоду 2018-2023. година на територији Општине Бајина Башта забележен је тренд раста просечне нето зараде. У 2023. години, просечна нето зарада износила је 64.707 РСД, што, у односу на 2018. годину (39.709 динара), представља пораст за 63%.

Графикон 6. Просечна нето зарада у општини Бајина Башта (у РСД)

Извор: Републички завод за статистику, Општине и региони у Републици Србији

Према извештају НСЗ-а у мају 2024. године број лица без запослења на територији општине Бајина Башта износио је 1.367 односно око 9%.

2.8. Урбанизам и инфраструктура

2.8.1. Просторни развој

Мрежа насеља саме општине Бајина Башта, представља недовољно интегрисан, инертан и хијерархичан систем, са Бајином Баштом као општинским средиштем. Територија општине Бајина Башта је веома добро покривена планском документацијом али је неопходно њено ажурирање.

Просторни план општине Бајина Башта представља специфичан плански документ из разлога што је део општинског подручја обрађен Просторним планом подручја посебне намене Националног парка „Тара“ (Бесеровина, Заовине, Зауглине, Јагоштица, Коњска Река, Мала Река, Перућац, Растиште, Рача и Солотуша), који је усвајањем 2020. године постао документ по коме се планска решења спроводе.

Просторним планом Општине Бајина Башта према специфичном начину коришћења издвојене су намене за грађевинско, пољопривредно, шумско и водно земљиште. Просторним Планом нису изражене површине планираних намена земљишта. У односу на укупну површину општине Бајина Башта 57,62% површине општине чини шумско земљиште, а 24,64% пољопривредно. На територији општине Бајина Башта налази се 7 вештачких језера од којих је највеће језеро Перућац на реци Дрини. Укупна запремина

језера је 340 милиона кубних метара. Друго по величини је језеро Заовине, запремине 180 милиона метара кубних.

У укупној структури грађевинског подручја покривеног ПГР-овима, преовлађују становање и становање у функцији туризма, које се односи на викенд куће. Тежиште треба поставити на изградњу објеката за потребе развоја туристичке привреде (хотели, пансиони и сл.) уз изградњу обавезне пратеће инфраструктуре.

2.8.2. Водоснабдевање и управљање отпадним водама

Поред јавног градског водовода у насељу Бајина Башта, снабдевање насеља водом за пиће је ослоњено на локална мања изворишта подземних вода и из реке Пилице, тако да се за водоснабдевање користе извори, копани бунари, чесме и каптаже који локалним, најчешће гравитационим мини водоводима дистрибуирају воду до потрошача. Развијеније локалне водоводе имају насеља Рогачица и Костојевићи.

Са регионалног водовода чији је капацитет 80 л/сек снабдева се читав комплекс Таре и туристички центри Митровац, Калуђерске Баре и Шљивовица. Капацитет овог водовода није у потпуности искоришћен. Остала насеља су питање водоснабдевања решавала индивидуално доводећи воду са оближњег извора за потребе неколико домаћинства, изградњом јавних чесми или из посебних бунара.

Изграђену канализациону мрежу за сада имају град Бајина Башта и насеља Рогачица, који све своје отпадне воде испуштају у оближње водотоке без пречишћавања. Изградња локалних водовода није праћена изградњом одговарајуће канализационе мреже, нити прописаним септичким јамама. Непрописно изграђене септичке јаме загађују подземне токове, што све више онемогућава узимање воде из подземља за појединачно водоснабдевање становништва. Због свега овога неопходно је да изградњу водоводних система прати и изградња канализационе мреже.

Израђен је пројекат за грађевинску дозволу за систем пречишћавања отпадних вода у насељу Бајина Башта, који подразумева изградњу 5 мини ППОВ-а са пратећим колекторима, који би прикупили и пречистили 95% отпадних вода у граду Бајина Башта и приградским насељима. У току је решавање имовинских односа за преостале 2 локације мини ППОВ-а. Пројекат такође подразумева и изградњу недостајуће канализационе мреже до ових постројења.

2.8.3. Енергетика

На територији општине налази се **ХЕ "Бајина Башта"** која је укључена у електроенергетски систем Републике Србије преко електроенергетских водова 220 kV. На подручју Бајине Баште налазе се три трансформаторске станице ТС 35/10 kV које напајају постојећи конзум. Ове ТС 35/10 kV се напајају далеководом 35 kV из постојеће ТС 220/35 kV "Бајина

Башта". Постојећа мрежа 35 kV је изведена ваздушно и кабловски док је нисконапонска мрежа је изграђена већим делом надземно и мањим делом подземно.

Гасна инфраструктура не постоји и један од највећих приоритета који није у надлежности ЈЛС али од које зависи њен развој јесте довођење гаса и изградња инфраструктуре за његову дистрибуцију привреди и становништву.

Услугу даљинског грејања у Бајиној Башти пружа ЈП „ББ Терм“. Инсталирани производни капацитети котлова износе око 11 MW на две локације. Инсталирани конзум је око 90 MW. Производни капацитети и корисници топлотне енергије повезани су са око 2,6 километара мреже топловода и са око 60 топлотних подстаница у којима не постоји могућност регулације. У око 90% подстаница постоји опрема за мерење испоручене топлотне енергије. Систем опслужује 1.220 корисника и 78.000 м² простора (140 пословник корисника и 27.000 м²). Топлота се у систему даљинског управљања производи из мазута и угља.

Општина је успоставила систем енергетског менаџмента. Такође, општина Бајина Башта је једна од ретких општина која је извршила унапређење енергетске ефикасности система јавне расвете користећи само сопствена средства и средства ЕУ (замена 1500 сијалица) и проширење система јавне расвете.

2.8.4. Саобраћајна инфраструктура

Друмски саобраћај представља примарни вид транспорта људи и робе на територији општине. Поред тога што је мрежа државних путева релативно развијена, то су путеви нижег реда (II реда) и потребно је њихово проширење, реконструкција и ревитализација у циљу квалитетнијег повезивања општине Бајина Башта са окружењем. Значајни део саобраћајне мреже чини и мрежа општинских путева.

Мрежа општинских путева недовољно је развијена и потребно је њено даље проширење и унапређивање у циљу развоја веза унутар општине.

Приликом даљег планирања саобраћајне инфраструктуре треба укључити и бициклички саобраћај. Бицикличке стазе, као допуна саобраћају и посебно туризму, спортско-рекреативној функцији и намени у простору могу бити изграђене реконструкцијом шумских путева, дуж општинских путева и планинарских стаза са уређеним одмориштима, на за то пригодним локалитетима уз објекте са природним и културним идентитетом.

Аеродром „Поникве“ представља значајан потенцијал када је у питању ваздушни саобраћај. Препознат је тај потенцијал његовог положаја и тренутно се аеродром обнавља у циљу потпуног прилагођавања цивилном ваздухопловству, посебно туристичким летовима. Разлог је веома повољан положај аеродрома, у близини бројних планинских туристичких одредишта, попут Таре, Златибора, Златара као и Мокре Горе.

Водни саобраћај је локалног и туристичког значаја и углавном се обавља на реци Дрини и Перућачком језеру.

Евидентан је и недостатак уређених јавних површина за паркирање возила. Планом генералне регулације планирана је изградња неколико јавних паркинг простора и гаража, са дефинисаним капацитетима. Јавни градски превоз није успостављен. Постојећа аутобуска станица Бајина Башта служи за пријем и отпрему путника у јавном приградском и међуградском саобраћају. Са становишта положаја и капацитета, аутобуска станица у потпуности задовољава потребе становништва.

2.9. Заштита животне средине

2.9.1. Управљање отпадом

Јавно комунално предузеће „12. септембар“ врши прикупљање и уклањање смећа са целе територије општине Бајина Башта, што кроз пражњење канти у домаћинствима, што пражњењем контејнера у градској зони, као и у зони прилазних саобраћајница.

Сакупљени отпад се одвози на регионалну депонију "Дубоко" Ужице. Примарном сепарацијом отпада на месту настанка покривен је градски део Бајине Баште, а у сеоским подручјима се ова сепарација врши у стамбеним и пословним објектима уз главне саобраћајнице. Показало се да је ово решење прикупљања ефикасно и да се користи као пример за друге локалне самоуправе. Суви отпад се одлаже у полиетиленске вреће, а мокри у пластичне канте и металне контејнере. Позитиван пример је и пилот пројекат у ком ЈКП "12. септембар" један камион месечно одваја за прикупљање отпада за компост.

Постоје евидентне количине отпада од дрвне масе и кроз пилот пројекат се одвија обука грађана о могућности коришћења ове врсте отпада. Највише је проблема у збрињавању медицинског, грађевинског и животињског отпада, као и амбалаже од средстава за третирање у пољопривреди. Индустрија генерише велику количину грађевинског отпада, метала, електронског и електричног отпада. Проблеми настају због непостојања оператера за такву врсту отпада, а због географског положаја Бајине Баште транспорт је скуп.

2.9.2. Заштићена природна добра

На основу услова Завода за заштиту природе Србије у границама обухвата планског подручја, осим заштићених природних добара у обухвату Националног парка „Тара“, налазе се још и следећа заштићена природна добра:

- *Строги природни резерват „Тесне јаруге“* на планини Јеловој гори, дуж тока Околишке реке
- *Строги природни резерват „Изнад Таталије“* на планини Јеловој гори

На планском подручју налазе се и:

- Међународна подручја значајна за заштиту биљака у Србији НП „Тара“ и Парк Природе „Шарган – Мокра Гора“;
- Одабрана подручја за дневне лептире у Србији – НП „Тара“ и простор Ваљевских планина;
- Део општине Бајина Башта у границама НП „Тара“, ПИО „Заовине“ и Строгог природног резервата „Тесне јаруге“ је подручје дефинисано у оквиру „Емералд мреже“. Емералд мрежа је европска еколошка мрежа за очување дивље флоре и фауне и њихових природних станишта;
- Значајна подручја за птице (IBA – Important Bird Areas) – НП „Тара“ и простор Ваљевских планина;

Простор општине Бајина Башта препознат је као једно од еколошки значајних подручја на коме је присутан одређени број приоритетних типова станишта и врста.

2.10. Друштвени развој

2.10.1. Социјална и здравствена заштита

У Србији је највећи део социјалне и дечије заштите у надлежности националног нивоа.

Новчану социјалну помоћ је 2022⁵. године примало 135 становника општине Бајина Башта. Обухват становништва овим програмом је врло низак и износи 0,6%. Обухват становништва програмом НСП је веома низак и у односу на просек Србија-југ (3,4%).

Крајем 2022. године, 717 деце и младих је примало дечији додаток, од којих је 58 остваривало право на увећане износе и по повољнијим условима. У последњој групи су деца са инвалидитетом и са сметњама у развоју, као и деца из једнородитељских и старатељских породица.

Обухват деце и младих (0-19) програмом дечијег додатка у општини Бајина Башта је низак. У 2022. години износио је 17,1%. Обухват је значајно нижи у поређењу са просеком Србија-југ (21,9%).

Додатак за помоћ и негу примало је 68 становника општине Бајина Башта, а увећани додаток 157. Обухват становништва додатком за помоћ и увећаним додатком је на нивоу просека Србија-југ.

Према подацима СКГО-а, у Бајиној Башти су расходи за социјалну заштиту на основу функционалне класификације 2022. године износили 60,4 % милиона РСД.

---

⁵ Све услуге у сфери социјалне заштите постоје и данас али се у анализи налазе године за које су достављени/пронађени најажурнији подаци подаци

У 2021. години у Бајиној Башти су се обезбеђивале услуге помоћ у кући за старе, лични пратилац детета и дневни боравак за децу, омладину и одрасле са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Доступност најраспрострањеније услуге социјалне заштите, помоћ у кући за старе је нижа у односу на просек подручја Србија-југ. Услуга се у 2021. години обезбеђује за укупно 33 корисника од којих је 61% старих 65 и више година. Остали корисници су особе са инвалидитетом, који припадају другој приоритетној групи за коју је предвиђен овакав вид подршке.

Услугу лични пратилац детета у 2021. години у Бајиној Башти је користило просечно месечно 10 корисника до 18 година, изједначених по полу и већински из урбане средине (80%). Услуга је пружана током целе године, 8 сати дневно пет дана у недељи.

Дневни боравак намењен деци и младима са сметњама у развоју је у 2023. години обезбеђиван за 15 корисника (0-25) просечно месечно. Услуга се пружала свих 12 месеци, а радно време боравка је 8 сати дневно.

Здравствена заштита у Србији је претежно у надлежности националног нивоа, поготово од доношења новог Закона о здравственој заштити 2019. године. Према новим законским решењима јединице локалне самоуправе остају оснивачи само апотекарских установа на својој територији. Капацитети здравствене заштите исказани преко броја лекара у примарној здравственој заштити на 1.000 становника у Бајиној Башти су приближно на нивоу просека Србија-југ, осим у области здравствене заштите деце у којој је видљиво извесно заостајање.

2.10.2. Култура

Установа „Култура“ званично почиње са радом 1. децембра 2009. године када и почиње са организацијом и првих културних активности. Концерт групе Orthodox Celts који је одржан на Божић 2010. године представља почетак озбиљнијег приступа организације културних садржаја.

Од тада па до данас Установа „Култура“ је организовала и спровела неколико десетина културних садржаја, а нису ни занемарљиви радови на санацији и адаптацији простора биоскопа и дома омладине. Проширена је биоскопска сцена, што је допринело организацији комплексних позоришних представа и других сценских наступа.

Променом распореда места за седење добијена је функционалнија сала од 174 места. Затим је 2021. године започета комплетна реконструкција биоскопа „Влаја“ како би била омогућена пројекција 2Д и 3Д филмова са најквалитетнијим звуком и модерним седиштима. Такође, у склопу Установе „Култура“ ради и Клуб установе који је постао место окупљања грађана Бајина Баште у коме се сваког викенда организују концерти.

2.10.3. Људска права и родна равноправност

На територији општине Бајина Башта могу се дефинисати следеће маргинализоване групе: деца, млади, жене, старије особе, жртве породичног насиља, особе са инвалидитетом, оболели и породице оболелих од малигних болести.

Неопходно је обратити повећану пажњу на припаднике маргинализованих група чији је приступ правима и услугама отежан. Предуслов за успешну подршку је снажнија сарадња јавног и цивилног сектора као и континуирано подизање капацитета локалних актера у систему заштите људских права и слобода.

Равноправно учешће свих лица без обзира на родну припадност у свим областима друштвеног и приватног живота, као и њихов равноправан положај и једнаке могућности за остваривање својих права представљају основу родне равноправности.

И поред тога што је област родне равноправности уређена нормама међународног и националног законодавства, жене су још увек неравноправне. Родна неједнакост је и даље присутна у свакодневном животу, и даље се уочава институционално непоштовање једнаких могућности у економским и друштвеним односима.

Жене које живе у сеоским подручјима чине једну од најрањивијих група у погледу једнаких могућности остваривања људских права у свим областима јавног и приватног живота, од могућности да равноправно учествују на позицијама моћи и одлучивања у држави, заједници и породици, до приступа здравственим, образовним, социјалним и другим услугама, финансијама и другим ресурсима и наслеђивања газдинстава и друге имовине. Према резултатима пописа пољопривреде из 2023. године само 23% жена управља пољопривредним газдинством.

Општина Бајина Башта представља туристичку дестинацију коју посећује велики број гостију, како из земље, тако и из иностранства и неопходно је да се посвети посебна пажња приликом изградње саобраћајница и објеката, али и приликом обезбеђивања услуга, што из области туризма што из области транспорта за особе са инвалидитетом.

Неометано кретање тј. кретање без баријера и доступност садржаја свим потенцијалним гостима представља циљ којем треба да теже и представници општине али и инвеститори.

3. ВИЗИЈА ОПШТИНЕ БАЈИНА БАШТА

Бајина Башта је заједница људи са једнаким могућностима, солидарна, која брине о угроженима.

Бајина Башта је препознатљив регионални центар са савременом туристичком инфраструктуром који атрактивност заснива на заштићеној природи, очуваном културно-историјском наслеђу и бројним манифестацијама из области туризма, културе и спорта.

4. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉЕВИ И МЕРЕ ЗА ПОСТИЗАЊЕ ПРИОРИТЕТНИХ ЦИЉЕВА

РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ 1 : Економски развој	
Приоритетни циљ	Мера
1.1. Унапређен квалитет туристичког производа	1.1.1. Израда програма развоја туризма и Маркетинг плана општине
	1.1.2. Наставак изградње мреже туристичких и рекретативних (пешачких и бициклических) стаза
	1.1.3. Унапређење постојећих и увођење нових мера подршке за развој туризма
	1.1.4. Инфраструктурно уређење туристичких дестинација
	1.1.5. Изградња гондоле Перућац - Митровац као део "Чаробног туристичког прстена"
1.2. Унапређен привредни амбијент	1.2.1. Унапређење постојећих и увођење нових модела за подршку сектору МСПП
	1.2.2. Развој (комуналне)инфраструктуре за потребе развоја привреде
1.3. Унапређени услови за одржив живот на селу кроз подршку пољопривреди и руралном развоју	1.3.1. Унапређење постојећих и увођење нових модела подршке
	1.3.2. Успостављање система информисања пољопривредника
	1.3.3. Израда Студије изводљивости за коришћење воде из Дрине за наводњавање пољопривредног земљишта
РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ 2: УРБАНИ РАЗВОЈ И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	
Приоритетни циљ	Мера
2.1. Унапређена саобраћајна инфраструктура	2.1.1. Изградња нових и санација/реконструкција постојећих локалних саобраћајница у градском и у руралном подручју
	2.1.2. Израда пројектне документације и изградња пешачких и бициклических стаза и трака
	2.1.3. Уклањање инфраструктурних препрека особама са инвалидитетом
2.2. Унапређена ефикасност система за прикупљање и дистрибуцију воде за пиће	2.2.1. Реконструкција делова водоводне мреже са највећим губицима, првенствено у центру града и санација сеоских водовода
	2.2.2. Проширење водоводне мреже из насеља Бајина Башта у насеља Црвица и Рогачица
	2.2.3. Изградња водозахватних објеката за насеља Костојевићи

	2.2.4.	Реконструкција и доградња постојећег система водоизворишта насеља Бајина Башта
	2.2.5.	Проширење постојеће водоводне мреже из насеља Перућац ка насељима Бесеровина и Малишевац
2.3. Унапређен систем за управљање отпадним водама	2.3.1.	Изградња ППОВ са прикључним колекторима
	2.3.2.	Пројектовање и изградња канализационе мреже на Тари и у насељима Костојевићи и Рогачица, са мини готовим пакетима ППОВ
2.4. Унапређена енергетска ефикасност у јавном сектору	2.4.1.	Повећана покривеност системом јавне расвете (Тара и приградска насеља) уз наставак замене постојећих сијалица енергетски ефикаснијим
	2.4.2.	Унапређење енергетске ефикасности јавних објеката
2.5. Проширени капацитети система грејања	2.5.1.	Повећање капацитета топлане и повећање броја корисника
	2.5.2.	Изградња централне подстанице градске топлане
	2.5.3.	Реконструкција топоводне мреже и смањење губитака
2.6. Унапређен систем управљања отпадом	2.6.1.	Изградња нове претоварне станице
	2.6.2.	Проширење обухвата система примарне сепарације отпада
	2.6.3.	Изградња централне компостане и развој система компостирања у индивидуалним домаћинствима

РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ: 3. ДРУШТВЕНИ РАЗВОЈ

Приоритетни циљ	Мера	
3.1. Унапређен систем услуга социјалне заштите	3.1.1.	Увођење нових услуга у складу са потребама угрожених категорија становништва
	3.1.2.	Изградња, адаптација и опремање објекта за реализацију социјалних програма
3.2. Повећан број културних догађаја и посетилаца	3.2.1.	Унапређење система подршке организацији традиционалних манифестација
	3.2.2.	Развијање културних програма који укључују младе
	3.2.3.	Обезбеђивање галеријског простора
	3.2.4.	Изградња комплекса Дома ћирилице у Рачи и успостављање нове државне културне институције са првим српским Музејом ћирилице
3.3. Унапређена спортска инфраструктура	3.3.1.	Изградња градског базена
	3.3.2.	Изградња мултифункционалног спортског објекта у СРЦ и уређење СРЦ "Браћа Милутиновић"
	3.3.3.	Изградња додатне спортске хале уз постојећу за потребе спортског туризма и организације великих

3.4. Остале некласификоване мере	3.4.1.	Санација и реконструкција постојећих школских објеката
	3.4.2.	Модернизација рада управе
	3.4.3.	Формирање канцеларије за ЛЕР

4.1. ВЕЗА ПРИОРИТЕТНИХ ЦИЉЕВА ОПШТИНЕ БАЈИНА БАШТА, ЦИЉЕВА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА И ПРЕГОВАРАЧКИХ ПОГЛАВЉА СА ЕУ

Уједињене нације су 2015. године усвојиле „Агенду 2030“. Агенда 2030 представља програм развоја који обухвата 17 циљева, 169 посебно одређених циљева, 231 показатеља и подразумева мобилизацију ресурса свих држава. Политика и финансирање се на глобалном нивоу, од периода усвајања Агенде, руководе искључиво дефинисаним глобалним циљевима (Sustainable Development Goals - SDGs) а то је потребно имати у виду и када говоримо о локалном нивоу управљања.

У наставку овог поглавља, биће приказана веза између дефинисаних приоритетних циљева општине Бајина Башта за период 2024-2031. са циљевима и посебно одређеним циљевима одрживог развоја у оквиру Агенде 2030, као и са преговарачким поглављима са ЕУ.

РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ: ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ		
ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ ЈЛС	ВЕЗА СА ЦИЉЕВИМА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА	ПРЕГОВАРАЧКА ПОГЛАВЉА СА ЕУ
Унапређен квалитет туристичког производа	 <p>ЦИЉ 8.</p> <p>Промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све</p> <p>ПОСЕБНО ОДРЕЂЕНИ ЦИЉ 8.9</p> <p>До краја 2030. осмислити и применити политике за промовисање одрживог туризма који ствара радна места и промовише локалну културу и производе</p>	<p>ПОГЛАВЉЕ 20.</p> <p>Предузетништво и индустријска политика</p>
Унапређени услови за одржив живот на селу кроз подршку пољопривреди и руралном развоју	 <p>ЦИЉ 2.</p> <p>Окончати глад, постићи безбедност хране и побољшану исхрану и промовисати одрживу пољопривреду</p> <p>ПОСЕБНО ОДРЕЂЕНИ ЦИЉ 2.3.</p> <p>До 2030. удвостручити пољопривредну продуктивност и приходе малих произвођача хране, а посебно жена, аутохтоних народа, породичних пољопривредних произвођача, сточара и рибара, кроз безбедан и једнак приступ земљишту, другим производним ресурсима и подацима, сазнањима, финансијским услугама, тржиштима и могућностима за остваривање додатне вредности, односно за запошљавање ван пољопривреде</p> <p>ПОСЕБНО ОДРЕЂЕНИ ЦИЉ 2.4.</p> <p>До 2030. обезбедити одрживе системе за производњу хране и применити отпорне пољопривредне праксе за повећање</p>	<p>ПОГЛАВЉЕ 11.</p> <p>Пољопривреда и рурални развој</p>

	<p>продуктивности и производње, које помажу у одржавању екосистема, које јачају капацитет за прилагођавање климатским променама, екстремним временским условима, сушама, поплавама и осталим катастрофама, и које прогресивно побољшавају квалитет земљишта и тла</p> <p>ПОСЕБНО ОДРЕЂЕНИ ЦИЉ 2а.</p> <p>Повећати инвестирање, укључујући кроз побољшану међународну сарадњу, у руралну инфраструктуру, пољопривредна истраживања и саветодавне услуге, развој технологије и банака биљног и сточног генетског материјала како би се унапредили пољопривредни производни капацитети у земљама у развоју, а посебно у најмање развијенијим земљама</p>	
<p>Унапређен привредни амбијент</p>	<p></p> <p>ЦИЉ 8.</p> <p>Промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све</p> <p>ПОСЕБНО ОДРЕЂЕНИ ЦИЉ 8.9</p> <p>До краја 2030. осмислити и применити политике за промовисање одрживог туризма који ствара радна места и промовише локалну културу и производе</p>	<p>ПОГЛАВЉЕ 20.</p> <p>Предузетништво и индустријска политика</p>
<p>РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ: УРБАНИ РАЗВОЈ И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ</p>		
<p>ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ ЈЛС</p>	<p>ВЕЗА СА ЦОР (циљев и потциљев)</p>	<p>ПРЕГОВАРАЧКА ПОГЛАВЉА СА ЕУ</p>
<p>Унапређена саобраћајна инфраструктура</p>	<p> </p> <p>ЦИЉ 3.</p> <p>Обезбедити здрав живот и промовисати благостање за све људе свих генерација</p> <p>ПОСЕБНО ОДРЕЂЕНИ ЦИЉ 3.6.</p> <p>До краја 2020. на глобалном нивоу преполовити</p>	<p>ПОГЛАВЉЕ 14:</p> <p>Транспортна политика</p>

	<p>број смртних случајева и повреда узрокованих саобраћајним незгодама</p> <p>ЦИЉ 11.</p> <p>Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим</p> <p>ПОСЕБНО ОДРЕЂЕНИ ЦИЉ 11.2.</p> <p>До краја 2030. омогућити приступ безбедним, јефтиним, приступачним и одрживим транспортним системима за све, унапређујући безбедност на путевима, пре свега проширивањем обима јавног превоза, уз обраћање посебне пажње на потребе оних који се налазе у рањивим ситуацијама, жена, деце, особа са инвалидитетом и старијих лица</p>	
<p>Унапређена ефикасност система за прикупљање и дистрибуцију воде за пиће</p>	<p></p> <p>ЦИЉ 6.</p> <p>Обезбедити доступност и одрживо управљање водом и санитарним условима за све</p> <p>ПОСЕБНО ОДРЕЂЕНИ ЦИЉ 6.3.</p> <p>До краја 2030. унапредити квалитет воде смањењем загађења, елиминисати расипање и на најмању могућу мери свести испуштање опасних хемикалија и материјала, преполовити удео</p>	<p>ПОГЛАВЉЕ 20.</p> <p>Животна средина</p> <p>27.4 Управљање водама</p>
<p>Унапређен систем за управљање отпадним водама</p>	<p></p> <p>ЦИЉ 6.</p> <p>Обезбедити доступност и одрживо управљање водом и санитарним условима за све</p> <p>ПОСЕБНО ОДРЕЂЕНИ ЦИЉ 6.1.</p> <p>До 2030. постићи универзалан и једнак приступ безбедној и приуштивој пијаћој води за све</p> <p>ПОСЕБНО ОДРЕЂЕНИ ЦИЉ 6.3.</p> <p>До краја 2030. унапредити квалитет воде смањењем загађења, елиминисати расипање и на најмању могућу мери свести испуштање опасних</p>	<p>ПОГЛАВЉЕ 27.</p> <p>Животна средина</p> <p>27.4 Управљање водама</p>

	хемикалија и материјала, преполовити удео	
<p>Унапређена енергетска ефикасност у јавном сектору</p> <p>Проширени капацитети система грејања</p>	 <p>ЦИЉ 7.</p> <p>Осигурати приступ доступној, поузданој, одрживој и модерној енергији за све</p> <p>ПОСЕБНО ОДРЕЂЕНИ ЦИЉ 7.1.</p> <p>До 2030. Обезбедити универзални приступ економски прихватљивим, поузданим и модерним енергетским услугама</p>	<p>ПОГЛАВЉЕ 15.</p> <p>Енергетика</p>
<p>Унапређен систем управљања отпадом</p>	 <p>ЦИЉ 11.</p> <p>Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим</p> <p>ПОСЕБНО ОДРЕЂЕНИ ЦИЉ 11.6.</p> <p>До 2030. смањити негативан утицај градова на животну средину мерен по глави становника, са посебном пажњом на квалитет ваздуха и управљање отпадом на општинском и другим нивоима</p> <p>ЦИЉ 12.</p> <p>Обезбедити одрживе обрасце потрошње и производње</p> <p>ПОСЕБНО ОДРЕЂЕНИ ЦИЉ 12.5.</p> <p>До краја 2030. значајно смањити генерисање отпада тако што ће се спречавати или смањивати његово генерисање, односно тако што ће се отпад прерађивати и поново употребљавати</p>	<p>ПОГЛАВЉЕ 27.</p> <p>Животна средина и климатске промене</p>
РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ: ДРУШТВЕНИ РАЗВОЈ		
ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ ЈЛС	ВЕЗА СА ЦОР (циљеви и потциљеви)	ПРЕГОВАРАЧКА ПОГЛАВЉА СА ЕУ

<p>Унапређен систем услуга социјалне заштите</p>	 <p>ЦИЉ 1.</p> <p>Окончати сиромаштво свуда и у свим облицима</p> <p>ПОСЕБНО ОДРЕЂЕНИ ЦИЉ 1.3.</p> <p>Применити одговарајуће националне системе социјалне заштите и мере за све, укључујући најугроженије, и до 2030. постићи довољно велики обухват сиромашних и рањивих</p>	<p>ПОГЛАВЉЕ 19. Социјална политика и запошљавање</p>
<p>Повећан број културних догађаја и посетилаца</p>	 <p>ЦИЉ 11.</p> <p>Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим</p> <p>ПОСЕБНО ОДРЕЂЕНИ ЦИЉ 11.4</p> <p>Појачати напоре да се заштити и обезбеди светска културна и природна баштина</p>	<p>ПОГЛАВЉЕ 26. Образовање и култура</p>
<p>Унапређена спортска инфраструктура</p>	 <p>ЦИЉ 1.</p> <p>Окончати сиромаштво свуда и у свим облицима</p> <p>ПОСЕБНО ОДРЕЂЕНИ ЦИЉ 11.1.</p> <p>До 2030. осигурати да сви имају приступ адекватном, безбедном и приступачном становању и основним услугама</p> <p>ПОСЕБНО ОДРЕЂЕНИ ЦИЉ 11.7.</p> <p>До 2030. омогућити универзални приступ безбедним, инклузивним и приступачним зеленим и јавним површинама, посебно за жене и децу, старија лица и особе са инвалидитетом</p>	

4.2. РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ: Економски развој

4.2.2. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ: 1.1. Унапређен квалитет туристичког производа

ТО ТАРА ДРИНА

Показатељи учинка (индикатори)

Индикатор	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Приходи од боравишних такси	РСД	2023.	9.053.440	2031.	30.000.000	Буџет општине
Број туриста на годишњем нивоу	број	2023.	76.217	2031.	100.000	Извештај ТО „Тара Дрина“
Број ноћења на годишњем нивоу	број	2023.	281.362	2031.	400.000	Извештај ТО „Тара Дрина“

Мере за остваривање приоритетног циља:

Мера 1.1.1. Израда програма развоја туризма и Маркетинг плана општине

Опис: У току је израда „програма промотивних активности општине Бајина Башта“. Програм треба да садржи анализу тренутног стања промотивних активности, анализу промотивних активности конкурентских општина, анализу предности и недостатака постојећих промотивних активности општине Бајина Башта, дефинисање мисије и визије, дефинисање стратешких циљева промотивних активности као и оперативни промотивни план који садржи и план комуникације са стратешким тржиштима, план туристичких производа и план брендирања општине на туристичком тржишту Србије и земљама региона.

Сврха израде Програма је одређивање стратешких праваца за унапређење промотивних активности туризма општине, као и реализација стратешких циљева који су усвојени кроз План развоја општине Бајина Башта и Програм развоја туризма општине Бајина Башта.

Задатак Програма је да дефинише ресурсе и атракције општине (компаративне предности) и да их постави у заокружени, функционални и одржив систем приоритетних производа, тржишних сегмената, туристичког тржишта, промоције и дистрибуције, односа с јавношћу, брендирања и маркетинга.

Процена потребних финансијских средстава: 800.000,00 динара

Могући извори финансирања: Буџет ТО Тара Дрина

Носилац мере: ТО Тара Дрина

Други учесници у спровођењу мере: РРА Златибор

Период спровођења: 2024

Мера 1.1.2. Наставак изградње мреже туристичких и рекреативних (пешачких и бициклистичких) стаза

Опис: Један од главних праваца туризма у последње време је активни туризам. Већ постоји развијена мрежа пешачких стаза на Тари у дужини око 300 км. За одржавање ове мреже надлежан је НП Тара а у одржавању и обележавању помаже им и Планинарски клуб „Тара“. Када су у питању бициклистичке стазе – дужина мреже је знатно мања и захтева проширење али и

квалитетније одржавање постојећих. Постоји велики потенцијал за развијање ове врсте outdoor спортова. У последње три године на територији Бајине Баште организује се Wild Bear трка брдско планинским бициклима. Оваква такмичења привлаче све више пажње и све више такмичара. Кроз територију НП Тара пролази европска пешачка рута Е7 у дужини од 60-ак километара. Неопходно је опремање и уређење ове руте а односи се на постављање сигнализације и знакова.

Процена потребних финансијских средстава: 1.000.000,00 динара годишње

Могући извори финансирања: Буџет Бајина Баште, НП Тара, надлежна министарства

Носилац мере: ТО Тара Дрина

Други учесници у спровођењу мере: Општина Бајина Башта, НП Тара, удружење „Планина Тара“

Период спровођења: 2024-2031, на годишњем нивоу

Мера 1.1.3. Унапређење постојећих и увођење нових мера подршке за развој туризма

Опис: Бајина Башта планира спровођење активности за унапређење развоја туризма, туристичке понуде и садржаја кроз унапређење постојећих и увођење нових мера подршке. Ови модели подршке имају за циљ подстицање унапређења капацитета пружаоца услуга у туризму и повећања видљивости туристичке понуде Бајине Баште.

- Подстицаји и олакшице за категорисане смештајне капацитете како би се подстакло што већи број власника смештаја да категориса своје смештајне објекте
- Едукације и обуке на тему унапређења квалитета туристичке понуде увођењем савремених технологија и стандардизацијом
- Организација едукативних програма и радионица за локалне предузетнике и власнике смештајних објеката како би се унапредиле њихове вештине управљања и пословања у туризму.
- Промоција туризма општине Бајина Башта путем различитих канала комуникације, укључујући веб странице, друштвене медије, туристичке сајтове и туристичке агенције.
- Подршка локалним туристичким делатницима кроз заједничко представљање на сајмовима и кроз друге промотивне активности

Процена потребних финансијских средстава: 20.000.000,00 динара

Могући извори финансирања: Буџет Бајине Баште, надлежна министарства

Носилац мере: Општина Бајина Башта,

Други учесници у спровођењу мере: ТО Тара Дрина, министарства

Период спровођења: континуирано, сваке године

Мера 1.1.4. Инфраструктурно уређење туристичких дестинација: Калуђерске Баре, Митровац, Рача,

Опис: Калуђерске Баре представљају неформални центар Таре. Ова туристичка микролокација није инфраструктурно уређена. Да би се уредила потребно је пре свега изменити планску документацију, затим решити имовинско правне односе и израдити пројектну документацију. Централни део би требало да обједини: тржницу са локалним производима и сувенирима, уређен јавни паркинг, јавне тоалете, трг и објекте јавних служби као што су апотека, здравствена установа и станица полиције. Све ово треба уклопити у амбијент планине, како би остваривало своју сврху али не би урушило естетику дестинације.

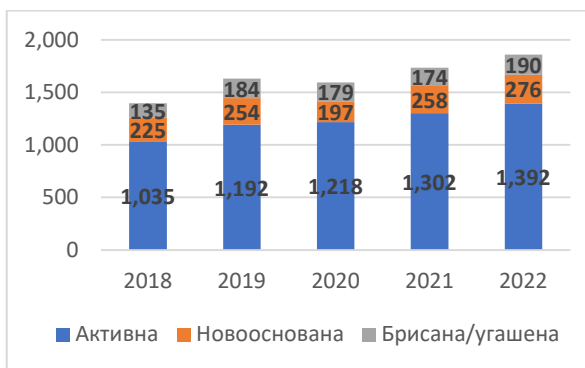
За разлику од локације Калуђерске Баре, у Митровцу постоји делимично уређен централни део локације. Да би читав дестинације била заокружена и потпуна целина неопходно је у зони око визиторског центра пројектовати јавни паркинг и јавни тоалет. Такође је неопходно асфалтирати пут Митровац-Бањска стена у дужини од 6 км.

<p>Рача представља излетиште, пре свега за становнике Бајине Баште и налази се на месту где се река Рача улива у Дрину. Почетна активност на уређењу ове локације представља експропријацију земљишта, након чега је потребно пројектовање читавог простора како би се на локацији изградио спортско рекреативни комплекс са дечијим садржајима, паркингом и другим пратећим елементима. На овом простору се организују и концерти у оквиру манифестације „Дринска регата“ те је стога неопходно и уредити простор за организацију овакве врсте догађаја. Предуслов за уређење ове локације је регулисање тока реке Раче.</p>
<p>Процена потребних финансијских средстава: Калуђерске Баре - ће бити позната након израде пројектне документације; Митровац 150.000.000,00 динара; Рача - ће бити позната након израде пројектне документације</p> <p>Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта, НП Тара, надлежна министарства, фондови</p> <p>Носилац мере: Општина Бајина Башта,</p> <p>Други учесници у спровођењу мере: ТО „Тара Дрина“, НП Тара, Србијаводе, надлежна министарства</p> <p>Период спровођења: 2025-2030.</p>
<p>Мера 1.1.5. Изградња гондоле Перућац - Митровац као део "Чаробног туристичког прстена"</p>
<p>Опис: Један од најзначајнијих пројеката за развој туризма општине Бајина Башта али и западне Србије је повезивање гондолом две атрактивне туристичке локације: језеро Перућац на Дрини и локације Митровац на Тари. На овај начин би био комплетиран пројекат „Чаробни туристички прстен“ који поред наведене гондоле подразумева и крстарење реком Дрином од Перућца до Вишеграда и вожњу пругом уског колосека од Мокре Горе до Вишеграда. У питању је пројекат који би променио слику туризма у овом делу Србије. Изградњи претходи израда студије изводљивости а након тога и пројектовање.</p>
<p>Процена потребних финансијских средстава: - ће бити позната након израде пројектне документације</p> <p>Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта, министарства, ЕУ фондови, инвеститори</p> <p>Носилац мере: Општина Бајина Башта</p> <p>Други учесници у спровођењу мере: ТО „Тара Дрина“, министарства, НП Тара, Србијаводе</p> <p>Период спровођења: 2025-2031.</p>

4.2.3. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ: 1.2. Унапређен привредни амбијент

На територији Бајине Баште, према подацима за 2022. годину, регистровано је укупно 218 привредних друштава. Са 9 привредних друштава на 1.000 становника, ниво привредне активности Општине је нижи у односу на Регион Шумадије и Западне Србије који на 1.000 становника има 11 регистрованих привредних друштава. Динамика привредне активности мерена стопом настанка нових привредних друштава је умерена. Нижа стопа настанка нових привредних друштава у Општини Бајина Башта (4,1%) у односу на Регион Шумадије и Западне Србије (6,3%) указује да су услови за инвестирање и покретање нових пословних подухвата мање повољни.

Графикон 8. Број привредних друштава (лево) и предузетника (десно), 2018-2022. година

Извор: Агенција за привредне регистре: Мапа регионалних подстицаја

Однос новооснованих и угашених предузећа говори у прилог благо нестабилном пословном окружењу, присуству бројних фактора ризика у привреди услед којих предузећа тешко успевају да одрже пословање, као и потребу за већом подршком привреди. Општина Бајина Башта ће у наредном периоду извршити анализе потреба и у складу са могућностима и резултатима анализе предузети одговарајуће мере подршке, како би покушала да утиче на унапређење пословног окружења и пружи подршку локалним предузећима.

У погледу нивоа предузетничке активности, тренд раста броја предузетника забележен је током читавог посматраног периода. У 2022. години, број предузетника достигао је 1.392 што представља повећање од 34% у односу на 2018. годину. Са 55 предузетника на 1.000 становника, Бајина Башта је изнад просека оствареног на нивоу Региона Шумадије и Западне Србије, где број предузетника на 1.000 становника износи 43. Посматрани петогодишњи период карактерише циклично кретање стопе настанка нових предузетника. У свакој години број новооснованих предузетничких радњи је већи од броја брисаних или угашених, што имплицира да је нето ефекат оснивања нових предузетника позитиван.

Показатељи учинка (индикатори)

Индикатор	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Број мера финансијске подршке	број	2023.	0	2031.	2	Извештај одељења за финансије
Издаци из буџета намењени мерама подршке	%	2023.	0	2031.	1	Извештај одељења за финансије
Број корисника финансијске подршке сектору привреде	број	2023.	0	2031.	5	Извештај одељења за финансије

<p>Мера 1.2.1. Унапређење постојећих и увођење нових модела за подршку сектору МСПП</p> <p>Опис: Активности које треба предузети у оквиру ове мере:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Анализа ефеката досадашњег модела финансијске подршке МСПП - Анализа потреба и захтева сектора МСПП - Усклађивање модела са потребама сектора зарад повећање конкурентности предузећа са териорије општине на националном и међународном тржишту. <p>Поред унапређења постојећих видова и модела подршке неопходно је и увођење потпуно нових модела у складу са тенденцијама и трендовима које се постављају на међународном тржишту (подршка за стажирање иновационих стручњака, креативна индустрија, улагање у креативне технологије, енергетску ефикасност, циркуларну економију, развој високотехнолошке пољопривредна производња, одрживи туризам, подршка дигитализацији предузећа).</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 5.000.000,00 динара</p> <p>Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта, министарства</p> <p>Носилац мере: Општина Бајина Башта</p> <p>Други учесници у спровођењу мере: удружења предузетника, привредна комора</p> <p>Период спровођења: 2025-2031</p>
<p>Мера 1.2.2. Развој (комуналне)инфраструктуре за потребе развоја привреде</p> <p>Опис: Активности у оквиру ове мере се односе на повећање капацитета комуналне инфраструктуре на локацијама погодним за успостављање радних зона и изградњу пословних објеката. Ово се пре свега односи на пројектовање и развој водоводне и канализационе мреже, оптичке мреже и повећање снаге трафо-подручја. Поред тога жељени и потребни циљ је коначно успостављање гасификације општине, како због становништва тако и због привреде.</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: биће позната након израде пројектне документације</p> <p>Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта, министарства</p> <p>Носилац мере: Општина Бајина Башта</p> <p>Други учесници у спровођењу мере: јавна и јавно-комунална предузећа, надлежна министарства</p> <p>Период спровођења: 2025-2031.</p>

4.2.4. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ: 1.3. Унапређени услови за одржив живот на селу кроз подршку пољопривреди и руралном развоју

Како је већ наведено, на територији Општине, доминантна област пољопривреде је воћарство, са посебним фокусом на узгој малина и разних других дрвенастих сорти воћа. Повртарство, с друге стране, није толико усмерено ка тржишту. Значајна пољопривредна активност је сточарство, посебно у брдским и планинским деловима општине, где постоје бројна стада оваца и говеда за тов.

Општина Бајина Башта редовно доноси програме подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја као и годишње програме заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта. Бајина Башта је свој програм подршке током протеклих година базирала на следећим мерама: *Директна давања* (регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)), *Мере руралног развоја* (Инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава, Успостављање и јачање удружења у

области пољопривреде, Одрживо коршћење пољопривредног земљишта, Органска производња), *Подстицаји за диверзификацију дохотка и унапређење квалитета живота у руралним подручјима* (Подршка младима у руралним подручјима, Економске активности у циљу подизања конкурентности у смислу додавања вредности кроз прераду као и увођење и сертификацију система квалитета хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла на газдинствима), *Посебни потстицаји*, (Подстицаји за спровођење одгајивачких програма, ради остваривања одгајивачких циљева у сточарству, Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју).

У складу са исказаним потребама пољопривредних произвођача и могућностима буџета наставиће се са дорадом и изменама програма и повећањем броја и износа подстицаја.

Наводњавање је тема коју су интензивнија производња пре свега у воћарству, а и климатске промене истакле у први план па се доста средстава ЛС управо и користи у сврху набавке опреме и система за наводњавање, што представља добар развојни тренд с обзиром на богатство водних ресурса. Према подацима анкете пољопривреде из 2018. године општина је имала 429 ха под заливним системима, 77% у воћњацима и 20% у бостану, јагодама и поврћу. Ова површина је знатно повећана у протеклим годинама. Обезбеђивањем извора и олакшавањем приступа изворима воде за наводњавање дошло би до значајног повећања површина под системима за наводњавање, стога ће се део активности усмерити и на проналажење могућности за искоришћење потенцијала реке Дрине и Перућачког језера.

Показатељи учинка (индикатори)

Индикатор	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Број програма финансијске подршке	број	2023.	3	2031.	5	Одељење за финансије
Издаци из буџета намењени програмима подршке	РСД	2023.	8.627.836	2031.	20.000.000	Одељење за финансије
Број корисника програма финансијске подршке	број	2023.	225	2031.	350	Одељење за финансије

Мере за остваривање приоритетног циља:

Мера 1.3.1. Унапређење постојећих и увођење нових модела подршке

Опис: Општи проблем представља низак ниво квалитета произведеног млека и низак ниво производње по крави, што доводи до непрофитабилног пословања произвођача, а самим тим и смањења броја и произвођача и броја грла. Већа газдинства се суочавају са лошом технологијом у исхрани животиња, недостатком напредног генетског узгоја и лошим условима држања стокe.

Побољшање начина складиштења и хлађења млека, као и развој производа са додатом вредношћу су начини на који се може побољшати конкурентност и квалитет производа.

У складу са условима које диктира тржиште долази постепено и до промене у сортименту постојећих воћних врста које се гаје и повећања површина под интензивним засадима. Спровођење ове мере у претходним годинама указало је да је највећа потреба пољопривредних газдинстава за обновом пољопривредне механизације и опреме. У складу са горе наведеним проблемима, постоји потреба да се кроз ову меру утиче на повећање приноса и побољшање агро - технологије, као и модернизацију производње. Повећање наводњаваних површина системом кап по кап, повећање површина под противградном мрежом може такође дати и већ даје допринос за повећање бенефита пољопривредне производње. Повећање производње пчеларских производа;

Коришћењем ових мера очекује се: стабилност дохотка пољопривредних газдинстава, повећање производње и побољшање продуктивности и квалитета производа; Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње млека путем циљаних инвестиција на малим и средњим газдинствима; Повећање квалитета млека, Усвајање добре пољопривредне праксе, као и прилагођавање производа захтевима савременог тржишта; Унапређење производне инфраструктуре и опреме; Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње меса на малим и средњим газдинствима; Достизање стандарда у области добробити и здравља животиња, хигијене и заштите животне средине; Смањење трошкова производње; Унапређење техничко - технолошке опремљености и одрживо управљање ресурсима и заштите животне средине; Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта; Повећање степена запослености у сектору;

Процена потребних финансијских средстава: 20.000.000,00 динара годишње

Могући извори финансирања: Буџет Бајина Баште

Носилац мере: Општина Бајина Башта

Други учесници у спровођењу мере:

Период спровођења: 2025-2031.

Мера 1.3.2. Успостављање система информисања пољопривредника

Опис: Претходних година спроведена је примена компјутерског програма за евиденцију пољопривредних субвенција и регистрованих пољопривредних произвођача са територије општине Бајина Башта што у великој мери олакшава рад службе за пољопривреду и обезбеђује далеко прецизније и детаљније податке о стању пољопривреде и потребама побољшања истог кроз дефинисане мере овог Програма.

Постојећим контактима из Програма може се успоставити веза са корисницима телефонским путем, путем мрежних оператера - слањем СМС порука. Такође је у плану активирање вибер групе, где би се велики број пољопривредних произвођача могао обавештавати о актуелним подстицајима у пољопривреди на локалном нивоу. Обавештавање се врши и путем сајта општине Бајина Башта на коме се објављују информације које се односе на Програм подршке за спровођења пољопривредне политике и политике руралног развоја.

Процена потребних финансијских средстава: биће процењена

Могући извори финансирања: Буџет Бајине Баште

Носилац мере: Општине Бајина Башта

Други учесници у спровођењу мере:

Период спровођења: континуирано на годишњем нивоу

Мера 1.3.3. Израда Студије изводљивости за коришћење воде из Дрине за наводњавање пољопривредног земљишта

Опис: Подршка развоју пољопривреде поред финансијских инструмената може подразумевати и унапређење услова за рад на територији општине. Повећање броја газдинстава која се баве

гајењем воћа и поврћа условило је потребу за обезбеђивањем додатних количина воде за заливање у условима све чешћих дугих сушних периода. Близина реке Дрине и акумулациног језера Перућац пружа могућност да се оваква врста помоћи пољопривредницима обезбеди. Стога је, пре свега, неопходна израда одговарајуће студије. Након израде студије и у складу са резултатима следиле би наредне активности на развоју овог система.

Процена потребних финансијских средстава: 3.000.000,00 динара

Могући извори финансирања: Буџет Бајине Баште, Буџет Србије

Носилац мере: Општина Бајина Башта

Други учесници у спровођењу мере:

Период спровођења: 2026-2027.

4.3. РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ: Урбани развој и заштита животне средине

4.3.2. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ: 2.1. Унапређена саобраћајна инфраструктура

Један од најзначајнијих, не само саобраћајних, пројеката, који би у многоме олакшао живот и рад становника општине али и приближио туристичке потенцијале општине гостима, јесте изградња тунела испод Кадињаче. На овај начин би Бајина Башта била повезана са Ужицем и (изградњом планираног аутопута) остатком Србије саобраћајницом која би омогућила брже, лакше и безбедније путовање. Значајни део саобраћајне мреже на територији општине чини и мрежа општинских путева. Мрежа општинских путева недовољно је развијена и потребно је њено даље проширење и унапређивање у циљу развоја веза унутар општине.

Приликом даљег планирања саобраћајне инфраструктуре треба укључити и бициклически саобраћај. Бициклическе стазе, као допуна саобраћају и посебно туризму, спортско-рекреативној функцији и намени у простору могу бити изграђене реконструкцијом шумских путева, дуж општинских путева и планинарских стаза са уређеним одмориштима, на за то пригодним локалитетима уз објекте са природним и културним идентитетом.

Такође, приликом изградње нових саобраћајница или реконструкције постојећих неопходно је водити рачуна о потребама дела популације са проблемима у кретању и омогућити им да имају приступ што већем делу, како пешачких зона, тако и јавних институција.

Показатељи учинка (индикатори)

Индикатор	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Дужина саобраћајница са асфалтном подлогом	км	2023.	Биће дефинисано	2031.	Биће дефинисано	Извештај одељења за инвестиције
Укупна дужина бицикличких трака и стаза	км	2023.	0	2031.	15	Извештај одељења за инвестиције

Мере за остваривање приоритетног циља:

<p>Мера 2.1.1 Изградња нових и санација/реконструкција постојећих локалних саобраћајница у градском и у руралном подручју</p> <p>Опис: Општина Бајина Башта кроз „Програм одржавања комуналне инфраструктуре“ се сваке године бави одржавањем, рехабилитацијом и реконструкцијом локалних, некатегорисаних улица, путева, тргова и платоа. Планови се израђују на годишњем нивоу. Део послова обавља ЈКП преко поверених послова, а послове асфалтирања обавља предузеће које победи на конкурс (јавној набавци).</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 200.000.000,00 динара годишње</p> <p>Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта</p> <p>Носилац мере: Општина Бајина Башта</p> <p>Други учесници у спровођењу мере: ЈКП „12. септембар“ и извођач одређен јавном набавком.</p> <p>Период спровођења: 2025-2031.</p>
<p>Мера 2.1.2. Израда пројектне документације и изградња пешачких и бицикличких стаза и трака</p> <p>Опис: У току је израда пројектне документације за изградњу рекреативне зоне дуж реке Пилице до ушћа у реку Дрину. Након завршетка пројектне документације приступиће се изградњи и уређењу локалитета у складу са пројектом. Поред наведе у плану су и пројектовање и изградња других шетних и бицикличких стаза, као што су Бајина Башта – Манастир Рача и на путу Бајина Башта - Перућац</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 105.000.000,00 динара</p> <p>Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта и надлежна министарства</p> <p>Носилац мере: Општина Бајина Башта</p> <p>Други учесници у спровођењу мере: ТО „Тара –Дрина“ Бајина Башта и извођач одређен јавном набавком</p> <p>Период спровођења: 2024-2029.</p>
<p>Мера 2.1.3. Унапређење приступачности пешачких стаза, јавних објеката и институција на територији ЈЛС за особе са инвалидитетом</p> <p>Опис: Сврха ове мере је да се омогући приступ свим објектима јавне намене за особе са инвалидитетом. У оквиру мере спроводиће се активности на постављању хоризонталне и вертикалне сигнализације, обарању ивичњака на пешачким прелазима, обарању тротоара, обележавању паркинг места, изградњи јавног тоалета за потребе особа са инвалидитетом. Приликом пројектовања и изградње нових саобраћајница и објеката водиће се рачуна о потребама особа са инвалидитетом.</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: биће дефинисано</p>

Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта

Носилац мере: Општина Бајина Башта

Други учесници у спровођењу мере: јавна предузећа и установе на територији ЈЛС

Период спровођења: дугорочно 2024-2031

4.3.3. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ: 2.2. Унапређена ефикасност система за прикупљање и дистрибуцију воде за пиће

Као што је већ наведено, поред јавног градског водовода у насељу Бајина Башта, снабдевање насеља водом за пиће је ослоњено на локална мања изворишта подземних вода и из реке Пилице, тако да се за водоснабдевање користе извори, копани бунари, чесме и каптаже који локалним, најчешће гравитационим мини водоводима дистрибуирају воду до потрошача. Развијеније локалне водоводе имају насеља Рогачица и Костојевићи.

Планови на унапређењу ефикасности система за прикупљање и дистрибуцију воде за пиће али за повећање покривености и броја корисника јавног водовода се односе на изградњу нових водозахватних објеката, изградњу нове водоводне мреже, повећање капацитета постојеће водоводне мреже и смањење губитака на истој.

Показатељи учинка (индикатори)

Индикатор	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Удео домаћинства општине прикључених на водоводну мрежу којом се безбедно управља	%	2023.	60	2031.	65	Извештај ЈКП „12. септембар“
Губици на водоводној мрежи	%	2023.	45	2031.	до 20	Извештај ЈКП „12. септембар“

Мере за остваривање приоритетног циља:

Мера 2.2.1. Реконструкција делова водоводне мреже са највећим губицима, првенствено у центру града и санација сеоских водовода

Опис: Губици на водоводној мрежи којом управља ЈКП „12. септембар“ у претходном периоду достигали су и 65%. Активностима ЈКП-а смањени су на испод 45%. Израђен је пројекат за унапређење система управљања водоводним системом у насељу Бајина Башта (SCADA систем). Потписан је уговор о реализацији овог пројекта између општине и Министарства привреде у висини од 60.000.000,00 динара. Систем утврђује тачне губитке на деловима мреже и сигнализира приоритете у реализацији санације делова мреже. Завршен је пројекат реконструкције Светосавске улице, који поред осталог подразумева и реконструкцију и

<p>изградњу водоводне мреже, мреже отпадних вода и кишне канализације. У питању је кључни магистрални вод на водоводној мрежи. Поред наведеног континуирано се ради на изради пројектне документације и изградњи и реконструкцији делова водоводне мреже.</p>
<p>Процена потребних финансијских средстава: 500.000.000,00 динара Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта, Министарство привреде и друга министарства Носилац мере: Општина Бајина Башта Други учесници у спровођењу мере: надлежна министарства, ЈКП „12. септембар“ Период спровођења: 2024-2031</p>
<p>Мера 2.2.2. Проширење водоводне мреже из насеља Бајина Башта у насеља Црвица и Рогачица</p>
<p>Опис: До сада је израђен главни пројекат и издата грађевинска дозвола за насеље Црвица (прва фаза), који подразумева изградњу магистралног вода и базена који ће се користити за обезбеђивање воде за насеље Црвица и то је предуслов за проширење ка месту Рогачица (друга фаза). Друга фаза подразумева пројектовање и изградњу магистралног вода до насеља Рогачица и капиларне мреже до јавних установа. У току је конкурисање за прибављање средстава за завршени пројекат како би се започели радови на његовом спровођењу.</p>
<p>Процена потребних финансијских средстава: 150.000.000,00 динара Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта, надлежна министарства, Дирекција за воде Носилац мере: Општина Бајина Башта, Други учесници у спровођењу мере: надлежна министарства, ЈКП „12. септембар“ Период спровођења: 2024-2027.</p>
<p>Мера 2.2.3. Изградња водозахватних објеката за насеља Костојевићи</p>
<p>Опис: У плану је изградња засебне месне водоводне мреже, са сопственим водоизвориштем, каптажом, таложницама и дистрибутивном мрежом. Активности подразумевају поновно пројектовање и изградњу у складу са пројектном документацијом.</p>
<p>Процена потребних финансијских средстава: средства ће бити дефинисана након израде пројекта Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта, надлежно министарство Носилац мере: Општина Бајина Башта Други учесници у спровођењу мере: ЈКП „12. септембар“, надлежно министарство Период спровођења: 2025-2030.</p>
<p>Мера 2.2.4. Реконструкција и доградња постојећег система водоизворишта насеља Бајина Башта</p>
<p>Опис: Активности се односе на пројектовање и реализацију пројекта у циљу повећања издашности бунара, повећања количине произведене воде и смањења потрошње електричне енергије.</p>
<p>Процена потребних финансијских средстава: 200.000.000,00 динара Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта, фондови, министарства Носилац мере: Општина Бајина Башта Други учесници у спровођењу мере: ЈКП „12. септембар“ Период спровођења: 2025-2030</p>
<p>Мера 2.2.5. Проширење постојеће водоводне мреже из насеља Перућац ка насељима Бесеровина и Малишевац</p>
<p>Опис: Активности које ће се одвијати под овом мером подразумевају пројектовање и изградњу магистралног вода и висинских базена као и капиларне дистрибутивне мреже у насељима Бесеровина и Малишевац.</p>

Процена потребних финансијских средстава: 200.000.000,00 динара
Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта, фондови, министарства
Носилац мере: Општина Бајина Башта
Други учесници у спровођењу мере: ЈКП „12. септембар“
Период спровођења: 2025-2030.

4.3.4. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ: 2.3. Унапређен систем за управљање отпадним водама

Израђен је пројекат за грађевинску дозволу за систем пречишћавања отпадних вода у насељу Бајина Башта, који подразумева изградњу 4 мини ППОВ-а са пратећим колекторима, који би прикупили и пречистили 95% отпадних вода у граду Бајина Башта и приградским насељима. Мини пречистачи ће бити постављени на свим излазима на реци Дрини тј. на улици отпадних вода из самог града. Пројекат такође подразумева и изградњу недостајуће канализационе мреже до ових постројења.

Развој система за одвођење фекалних и атмосферских вода се у наредном дугорочном плану заснива на следећем:

- Дефинитивно уређење и израда система за пречишћавање са уградњом мерача протока отпадних вода (континуалним), са израдом места за узимање узорка
- Дефинитивно увођење свих испуста у Дрину у постројење за пречишћавање отпадне воде (ППОВ)
- Израда колектора са обе стране реке Пилице од почетка треће зоне санитарне заштите водоизворишта „Пилица“ до система ППОВ-планирани пречник не сме бити мањи од ф 800
- Израда колектора кишне и фекалне канализације у насељу Црвица
- Израда географског информационог система – ГИС
- Формирање службе за одржавање канализације

Показатељи учинка (индикатори)

Индикатор	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Удео домаћинства прикључених на канализациону мрежу	%	2023.	35	2031.	45	Извештај ЈКП „12. септембар“
Удео отпадних вода које се на безбедан начин пречишћавају	%	2023.	0	2031.	40	Извештај ЈКП „12. септембар“

Мере за остваривање приоритетног циља:

<p>Мера 2.3.1. Изградња ППОВ са прикључним колекторима</p> <p>Опис: Израђен је пројекат за грађевинску дозволу за систем пречишћавања отпадних вода у насељу Бајина Башта, који подразумева изградњу четири мини ППОВ-а са пратећим колекторима, који би прикупили и пречистили 95% отпадних вода у граду Бајина Башта и приградским насељима. У току је решавање имовинских односа за преостале 2 локације мини ППОВ-а. Пројекат такође подразумева и изградњу недостајуће канализационе мреже до ових постројења.</p> <p>Уз реку Пилицу изграђен је колектор којим се прикупљају отпадне воде из магистралних водова који су изграђени са обе стране реке Пилице. Магистралне водове је неопходно продужити до зоне водоизворишта. Неопходно је и изградити канализациони систем изнад зоне водоизворишта у насељу Обајгора. Такође је неопходно испројектовати и изградити канализациони систем дуж тока реке Раче све до манастира Рача.</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 1.000.000.000,00 динара</p> <p>Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта, фондови, Министарство заштите животне средине</p> <p>Носилац мере: Општина Бајина Башта</p> <p>Други учесници у спровођењу мере: ЈКП „12. септембар“, надлежно министарство</p> <p>Период спровођења: 2025-2029.</p>
<p>Мера 2.3.2. Пројектовање и изградња канализационе мреже на Тари и у насељима Костојевићи и Рогачица, са мини готовим пакетима ППОВ</p> <p>Опис: За потребе изградње канализационе мреже на Тари је завршен главни пројекат и очекује се реализација активности на изградњи мреже и ППОВ-а у наредне три године. За потребе изградње система у насељима Костојевићи и Рогачица неопходно је претходно израдити пројектну документацију.</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 400.000.000,00 динара за Тару, за Костојевиће и Рогачицу ће се знати након пројектовања</p> <p>Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта, фондови, Министарство заштите животне средине</p> <p>Носилац мере: Општина Бајина Башта</p> <p>Други учесници у спровођењу мере: ЈКП „12. септембар“, надлежно министарство</p> <p>Период спровођења: 2025-2029.</p>

4.3.5. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ: 2.4. Унапређена енергетска ефикасност у јавном сектору

Општина Бајина Башта је успоставила систем енергетског менаџмента и доставља годишње извештаје о потрошњи енергије у информациони систем за енергетски менаџмент. Бајина Башта је једна од ретких општина која је извршила унапређење енергетске ефикасности система јавне расвете користећи само сопствена средства и средства ЕУ. На тај начин је у току 2019. године замењен више од 1.500 сијалица и потпомогнуто је и повећање покривености системом јавне расвете које је уследило.

Поред тога, општина је у претходном периоду у оквиру санација и реконструкција јавних објеката обављала и активности на такозваној „енергетској санацији“ чиме су

реконструисани објекти у значајној мери смањили потрошњу енергената. У плану је наставак процеса енергетске санације објеката на територији општине. У наредном периоду приоритети за енергетску санацију су објекти: ОШ „Свети Сава“ у Бајиној Башти, Средња техничка школа и Гимназија.

Показатељи учинка (индикатори)

Индикатор	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Издаци из буџета за енергију и енергенте за јавне зграде	%	2023.	4,4	2031.	3,6	Извештај ЈКП одељење за финансије
Број јавних објеката на којима је извршена енергетска санација		2023.	6	2031.	10	Извештај одељења за инвестиције

Мере за остваривање приоритетног циља:

<p>Мера 2.4.1. Повећана покривеност системом јавне расвете (Тара и приградска насеља) уз наставак замене постојећих сијалица енергетски ефикаснијим</p> <p>Опис: Општина Бајина Башта је 2019. године започела замену живиних и натријумових светиљки ЛЕД светиљкама. Замењено је 1500 од 2000 светиљки. Током наредних година приликом одржавања јавне расвете све преостале „старе“ светиљке су замењене новим ЛЕД светиљкама. У међувремену број светиљки је са 2000 порастао на 2700 од чега је преостало свега 200 светиљки које нису ЛЕД. На овај начин је остварена уштеда од око 10.000.000 динара на годишњем нивоу. У наредном периоду, у складу за захтевима грађана, планирано је проширење мреже светиљки. Тренутни захтеви износе око 300 светиљки и са сваком годином се повећавају.</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 10.000.000,00 динара Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта Носилац мере: Општина Бајина Башта Други учесници у спровођењу мере: Период спровођења: континуирано сваке године</p>
<p>Мера 2.4.2. Унапређење енергетске ефикасности јавних објеката</p> <p>Опис: У претходном периоду извршене су активности на комплетном уређењу неколико објеката: Спортска хала у Бајиној Башти, ОШ „Раја Павићевић“, ПУ „Невен“, ОШ „Свети Сава“ – издвојено одељење у Растиштима, зграда ОУ Бајина Башта, зграда биоскопа. Делимично је извршена енергетска санација на објектима: ОШ „Стеван Јоксимовић“ у Рогачици, ОШ „Свети Сава“ – издвојено одељење у Јасиковици, ОШ „Свети Сава“ – издвојено одељење у Црвици. У наредном периоду приоритети за енергетску санацију су објекти: ОШ „Свети Сава“ у Бајиној Башти, Средња техничка школа и Гимназија. Поред тога неопходно је завршити енергетску санацију објеката који су делимично санирани.</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 85.000.000,00 динара</p>

Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта, надлежно министарство, ЕУ
Носилац мере: Општина Бајина Башта
Други учесници у спровођењу мере: министарства
Период спровођења: 2024-2030.

4.3.6. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ: 2.5. Проширени капацитети система грејања

На територији општине не постоји гасна инфраструктура. Обезбеђивање тј. изградња гасне инфраструктуре јесте један од приоритета општине, а који се најалост налази ван ингеренција општине. Поред гаса као најсигурнијег енергента, како за потребе грејања домаћинстава, тако и за потребе функционисања привреде, постоји опција и изградње котлова на биомасу.

„Градска котларница“ на мазут која опслужује најужи централни део насеља Бајина Башта има капацитет од 6 MW. „Школска котларница“ која користи мрки угаљ располаже капацитетом од 4,8 MW номиналне снаге. У плану је прелазак на обновљиви извор енергије „биомасу – дрвну сечку“ и грејање из једног центра целокупног инсталисаног конзума. Неопходно је извршити повезивање две постојеће котларнице у једну целину (примарни котловски круг).

Показатељи учинка (индикатори)

Индикатор	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Број домаћинстава корисника даљинског грејања	број	2023.	1050	2031.	1200	Извештај ЈП „ББ Терм“
Удео енергије произведене из ОИЕ	%	2023.	0	2031.	60	Извештај ЈП „ББ Терм“
Губици на топоводној мрежи	%	2023.	10	2031.	7	Извештај ЈП „ББ Терм“

Мере за остваривање приоритетног циља:

Мера 2.5.1. Повећање капацитета топлане и повећање броја корисника

Опис: Да би се повезале две котларнице у једну целину потребно је изградити 180 метара нове топоводне мреже и извршити реконструкцију 7 подстанца у јавним објектима. План је да након реконструкције и изградње нове котларнице укупна снага буде 11 MW од чега два котла на дрвну сечку од по 3 MW и један котлао од 5 MW на компримовани гас. Котларница на мазут снаге 6 MW се не би користила осим у случајевима ванредних околности. Повећањем снаге

<p>котларнице створио би се простор за прикључење нових корисника, пре свега институција јавног сектора. Изградњом котларнице на дрвну сечку омогућиће се да се дрвна сечка купује на локалу, па ће поред позитивног еколошког утицаја ова мера имати и позитивни економски утицај на локалну средину.</p>
<p>Процена потребних финансијских средстава: 600.000.000,00 динара Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта, кредити, надлежно министарство, корисници Носилац мере: Општина Бајина Башта Други учесници у спровођењу мере: ББ Терм Период спровођења: 2025-2027.</p>
<p>Мера 2.5.2. Изградња централне подстанице градске топлане и деонице новог топловода</p>
<p>Опис: Неопходно је изградити централну подстану и једну деоницу новог топловода како би се омогућило повезивање „градске“ и „школске“ котларнице и омогућило снабдевање топлотном енергијом „градског конзума“ из једног центра, новоизграђеног постројења на дрвну сечку. Постоји пројекат подстанице и деонице новог топловода, на основу кога ће се извршити радови. Ово је предуслов за унапређење капацитета топлане и смањење негативног утицаја на животну средину. Систем грејања ће бити стабилнији.</p>
<p>Процена потребних финансијских средстава: 35.000.000,00 динара Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта, надлежно министарство Носилац мере: Општина Бајина Башта Други учесници у спровођењу мере: ББ терм Период спровођења: 2025-2026.</p>
<p>Мера 2.5.3. Реконструкција топловодне мреже и смањење губитака</p>
<p>Опис: ББ Терм континуирано обавља активности сервисирања топловодног система и замене делова мреже у складу са могућностима и потребама. У наредном периоду у плану је наставак реконструкције и припрема мреже за прикључење корисника у виду јавних служби као што су МУП и Дом здравља, као и објеката колективног становања.</p>
<p>Процена потребних финансијских средстава: 5.000.000,00 динара Могући извори финансирања: ББ Терм, Општина Бајина Башта Носилац мере: ББ терм Други учесници у спровођењу мере: Општина Бајина Башта Период спровођења: континуирано, на годишњем нивоу</p>

4.3.7. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ: 2.6. Унапређен систем управљања отпадом

Примарном сепарацијом отпада на месту настанка покривен је градски део Бајине Баште, а у сеоским подручјима се ова сепарација врши у стамбеним и пословним објектима уз главне саобраћајнице. Свако домаћинство и зграде колективног становања поседују посуде за селекцију отпада на мокри и суви отпад. У плану ЈКП „12. септембар“ је проширивање ове услуге и покривање целокупне површине општине Бајина Башта односно свих грађана и правних лица на територији општине. Такође се као позитиван пример може навести и пилот пројекат у ком ЈКП "12. септембар" један камион месечно одваја за прикупљање отпада за компост. Надоградња овог модела ће бити изградња централне компостане али и развој система компостирања самих грађана општине.

Постоје евидентне количине отпада од дрвне масе и кроз пилот пројекат се одвија обука грађана о могућности коришћења ове врсте отпада. Највише је проблема у збрињавању медицинског, грађевинског и животињског отпада, као и амбалаже од средстава за третирање у пољопривреди. Индустрија генерише велику количину грађевинског отпада, метала, електронског и електричног отпада. Проблеми настају због непостојања оператера за такву врсту отпада, а због географског положаја Бајине Баште транспорт је скуп.

Показатељи учинка (индикатори)

Индикатор	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Удео домаћинства укључених у систем сепарације комуналног отпада	(%)	2023.	Биће дефинисано	2031.	Биће дефинисано	Извештај ЈКП „12. септембар“
Удео рециклираног отпада у односу на прикупљени отпад	(%)	2023.	20-25	2031.	25-30	Извештај ЈКП „12. септембар“

Мере за остваривање приоритетног циља:

<p>Мера 2.6.1. Изградња претоварне станице</p> <p>Опис: Неопходно је одредити локацију, израдити пројектну документацију и изградити претоварну станицу на територији општине. Тренутна (привремена) претоварна станица се налазу у центру Бајине Баште и не испуњава жељене стандарде. Претоварна станица би подразумевала касетни систем уређеног претовара по међународним стандардима.</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 100.000.000,00 динара</p> <p>Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта, фондови, министарства</p> <p>Носилац мере: Општина Бајина Башта</p> <p>Други учесници у спровођењу мере: ЈКП „12. септембар“</p> <p>Период спровођења: 2025-2030.</p>
<p>Мера 2.6.2. Проширење обухвата система примарне селекције отпада</p> <p>Опис: На територији општине Бајина Башта већ се спроводи селекција отпада у комплетном урбаном подручју града као и привреда на целој територији Општине. Свако домаћинство и зграде колективног становања поседују посуде за селекцију отпада на мокри и суви отпад. На сеском подручју се ради на едукацији становништва да био отпад не бацају у контејнере и канте. У насељу Бајина Башта створени су предуслови за одлагање отпада животињског порекла. Тај систем још није покренут. Очекује се потписивање уговора са НП „Тара“ за одлагање овог отпада на мрцилишта националног парка. Такође ЈКП „12. септембар“ се бави прикупљањем кабастог отпада са територије општине и територије НП „Тара“.</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 80.000.000,00 динара годишње</p> <p>Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта и корисници</p>

<p>Носилац мере: Општина Бајина Башта Други учесници у спровођењу мере: Период спровођења: континуирано, на годишњем нивоу</p>
<p>Мера 2.6.3. Изградња централне компостане и развој система компостирања у индивидуалним домаћинствима</p>
<p>Опис: У плану је изградња компостане на парцели од 4000 м². Локација за изградњу компостане за зелени отпад је одређена. Завршени су елаборати неопходни за пројектовање. Након тога следи израда пројектне документације и изградња саме компостане. Изградњом компостане за зелени отпад у многоме би се решио проблем пепелишта из градске топлане и индивидуалних корисника јер је пеплиште добар састојак за фосфоризацију компоста.</p>
<p>Процена потребних финансијских средстава: 25.000.000,00 динара Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта, ЕУ фондови, министарства Носилац мере: Општина Бајина Башта Други учесници у спровођењу мере: ЈКП „12. септембар“ Период спровођења: 2025-2030.</p>

4.4. РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ: Друштвени развој

4.4.2. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ: 3.1. Унапређен систем услуга социјалне заштите

Међу услугама социјалне заштите у надлежности ЈЛС су: *Дневне услуге у заједници* (дневни боравак, помоћ у кући, лични пратилац детета и свратиште), *Услуге подршке за самостални живот* (персонална асистенција, становање уз подршку за младе који напуштају систем социјалне заштите и становање уз подршку за особе с инвалидитетом у ЈЛС које су према степену развијености изнад републичког просека), *Услуге смештаја* (смештај у прихватилиште (за жртве насиља, жртве трговине људима) и предах смештај) и *Саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге*.

У претходном периоду у Бајиној Башти су се обезбеђивале услуге помоћ у кући за старе, лични пратилац детета и дневни боравак за децу, омладину и одрасле са сметњама у развоју. У наредном периоду у плану је увођење нових услуга социјалне заштите, као и уређење одговарајућег простора за пружање услуга и реализацију социјалних програма.

Показатељи учинка (индикатори)

Индикатор	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Број услуга система социјалне заштите	број	2023.	3	2031.	7	Извештај ЦЗС

Број корисника система социјалне заштите у односу на укупан број становника	%	2023.	13	2031.	8	Извештај ЦЗС
Издвајања из Буџета за услуге система социјалне заштите	РСД	2023.	69.850.086	2031.	100.000.000	Буџет општине

Мере за остваривање приоритетног циља:

<p>Мера 3.1.1. Увођење нових услуга у складу са потребама угрожених категорија становништва</p> <p>Опис: У 2024.г. Општина Бајина Башта финансира дневну услугу у заједници Дневни боравак за децу са сметњама у развоју, Социо-едукативну услугу “Третман са починиоцима насиља у партнерским односима и услугу Становање у заштићеним условима која не подлеже лиценцирању. У оквиру услуге „Третман са починиоцима насиља у партнерским односима“ планира се рад са починиоцима насиља у породичним односима, јер статистички подаци из годишњег извештаја о раду Центра за социјални рад указују да је насиље изражено и између субјеката који су породичним релацијама. Реалне су потребе становника општине Бајина Башта за услугом „Помоћ у кући за одрасле и старе“, као и услугама Саветовалиште за брак и породицу, Саветовалиште за децу и омладину и Клуб за старе.</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: биће дефинисани након анализе потреба</p> <p>Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта , из пројектних активности</p> <p>Носилац мере: Општина Бајина Башта</p> <p>Други учесници у спровођењу мере: Центар за социјални рад , Удружења</p> <p>Период спровођења: континуирано, на годишњем нивоу</p>
<p>Мера 3.1.2. Изградња, адаптација и опремање објекта за реализацију социјалних програма</p> <p>Опис: Потребно је изградити или пронаћи адекватан простор за наведене услуге, у власништву Општине Бајина Башта и израдити одговарајућу пројектну документацију за изградњу, адаптацију или реконструкцију тих простора како би послужили намени.</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: неопходна средства ће бити дефинисана након израде пројектне документације</p> <p>Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта, пројектне активности</p> <p>Носилац мере: Општина Бајина Башта</p> <p>Други учесници у спровођењу мере: Центар за социјални рад</p> <p>Период спровођења: 2025-2028.</p>

4.4.3. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ: 3.2. Повећан број културних догађаја и посетилаца

УСТАНОВА КУЛТУРА

Показатељи учинка (индикатори)

Индикатор	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Број посетилаца културних садржаја	број	2023.	Биће дефинисано	2031.	Биће дефинисано	Установа „Култура“
Удео реконструисан их објеката културе у укупном броју	%	2023.	Биће дефинисано	2031.	Биће дефинисано	Одељење за инвестиције

Мере за остваривање приоритетног циља:

<p>Мера 3.2.1. Унапређење система подршке организацији традиционалних манифестација</p> <p>Опис: Општина Бајина Башта кроз постојање ТО „Тара Дрина“ учествује у организацији великог броја манифестација на терорији општине (Дринска регата, Породична бициклијада, Ћирилична бициклијада, Дани Раче у крај Дрине, Ћирилична баштина и др). Поред тога успостављене су нове манифестације у организацији удружења грађана за које би у наредном периоду требало пронаћи одговарајући начин подршке од стране локалне самоуправе (Трибалион, Тара ултра трејл, Вајлд бер, Башта фест и др).</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: биће утврђена након израде плана манифестација (финансира се на годишњем нивоу)</p> <p>Могући извори финансирања: Буџет општине, надлежна министарства</p> <p>Носилац мере: ТО „Тара Дрина“</p> <p>Други учесници у спровођењу мере: Општина Бајина Башта, невладине организације и удружења, спортски клубови</p> <p>Период спровођења: 2024-2031.</p>
<p>Мера 3.2.2. Развијање културних програма који укључују младе</p> <p>Опис: У развој програма који укључују младе, планирамо организацију и спровођење драмске секције за ученике средњих школа, као и свих заинтересованих који улазе у категорију младих. Такође, у сардањи са Канцеларијом за младе, планира се уступање клуба Установе „Култура“ један дан у недељи, када ће млади из ове организације спроводити едукативне и забавне програме за своје вршњаке.</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 3.500.000,00 динара</p> <p>Могући извори финансирања: из буџета Установе „Култура“ и потенцијалних конкурса за ове и сличне намене</p> <p>Носилац мере: Установа „Култура“</p> <p>Други учесници у спровођењу мере: Канцеларија за младе, Општина Бајина Башта, надлежна министарства</p> <p>Период спровођења: 2025-2031.</p>
<p>Мера 3.2.3. Обезбеђивање галеријског простора</p> <p>Опис: Започето је решавање проблема обезбеђивања галеријског простора. У току је разматрање потенцијалних простора који се налазе у власништву општине. Након одабира простора следи израда пројектне документације а након тога и реконструкција објекта и привођење намени.</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 1.000.000,00 динара</p>

<p>Могући извори финансирања: буџет Установе „Култура“ и потенцијални конкурси за опремање простора ове намене</p> <p>Носилац мере: Општина Бајина Башта</p> <p>Други учесници у спровођењу мере: Установа „Култура“, Министарство културе</p> <p>Период спровођења: 2024–2025.</p>
<p>Мера 3.2.4. Изградња комплекса Дома ћирилице у Рачи и успостављање нове државне културне институције са првим српским Музејом ћирилице</p>
<p>Опис: Завршена је прва фаза пројекта, која је подразумевала реконструкцију објекта и промену намене из објекта за основно образовање у „Музеј ћирилице“. Укупна површина објекта је 39м². У плану је друга фаза изградње која подразумева партерно уређење и изградњу амфитеатра.</p>
<p>Процена потребних финансијских средстава: 24.000.000,00 динара</p> <p>Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта, Министарство културе</p> <p>Носилац мере: Општина Бајина Башта</p> <p>Други учесници у спровођењу мере: Установа „Култура“, удружења</p> <p>Период спровођења: 2024-2025.</p>

4.4.4. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ: Унапређена спортска инфраструктура

На територији општине налази се велики број објеката примарне спортске инфраструктуре. Спортски центар „Браћа Милутиновић“ се простире на површини од 7 ха. У оквиру овог центра се налази и градски стадион „Милан Милутиновић – Плава чигра“, терен са вештачком травом, два терена за мале спортове, као и тениски терени и хала са капацитетом од 1.000 места.

У Бајиној Башти функционише 25 спортских клубова у оквиру спортског Савеза. Најмасовнији спортови су фудбал, одбојка, карате, рукомет и кајак. Поред спортских клубова са територије општине корисници спортске инфраструктуре су и спортски клубови који долазе на припреме у Бајину Башту као и ученици основних и средњих школа и рекреативци.

Унапређење спортске инфраструктуре има велик значај како за домаће становништво и спортисте тако и за унапређење и заокруживање туристичке понуде општине Бајина Башта.

Показатељи учинка (индикатори)

Индикатор	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Удео спортских објеката са употребном дозволом	%	2023.	Биће дефинисано	2031.	Биће дефинисано	Одељење за инвестиције
Број деце и младих укључених у спортске клубове	број	2023.	Биће дефинисано	2031.	Биће дефинисано	Одељење за друштвене делатности

Мере за остваривање приоритетног циља:

<p>Мера 3.3.1. Изградња градског базена</p> <p>Опис: У плану је изградња градског базена за потребе становника општине, али и за потребе унапређења туризма. Предвиђена је изградња више базена за децу и одрасле на локацији Спортско рекреативног центра Браћа Милутиновић и биће повезан са мултифункционалним спортским објектом чије је пројектовање у току. У току је израда идејног решења за изградњу базена.</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: : - ће бити позната након израде пројектне документације</p> <p>Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта, Буџет Србије</p> <p>Носилац мере: Општина Бајина Башта</p> <p>Други учесници у спровођењу мере: ТО Тара Дрина, министарства,</p> <p>Период спровођења: 2025-2029</p>
<p>Мера 3.3.2. Изградња мултифункционалног спортског објекта у СРЦ и уређење СРЦ "Браћа Милутиновић"</p> <p>Опис: У току је израда пројектне документације која је неопходан корак ка изградњи објекта. Подршка у пројектовању обезбеђена је кроз пројекат EUPRO+ од стране Уједињених нација у висини од 6.366.000 динара. Суфинансијер у пројектовању је и општина Бајина Башта. Мултифункционални објекат ће обухватати садржаје који су неопходни за организовање припрема професионалних спортских клубова, од терена преко објекта за исхрану и релаксацију до преноћишта.</p> <p>Поред самог објекта пројектом ће бити обухваћено и партерско уређење околног простора са садржајима као што су: Летња позорница, зона за децу са дечијим игралиштима, вештачка стена за пењање, трим стаза, терен за одбојку на песку, паркинг простор и систем пешачких стаза са пратећим мобилијаром.</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: - ће бити позната након израде пројектне документације</p> <p>Могући извори финансирања: Буџет Бајина Баште, УН, министарства, фондови</p> <p>Носилац мере: Бајина Башта</p> <p>Други учесници у спровођењу мере: ТО Тара Дрина, министарства</p> <p>Период спровођења: 2024-2028</p>
<p>Мера 3.3.3. Изградња додатне спортске хале уз постојећу за потребе спортског туризма и организације великих манифестација</p> <p>Опис: У претходном периоду обављена је комплетна реконструкција постојеће спортске хале у насељу Бајина Башта. У току је реализација пројекта постављања соларних панела на кров спортске хале. Хала се користи и као школска сала за потребе Основне школе „Свети Сава“. Како су капацитети хале недовољни да удовоље захтеве, што локалних, што клубова са стране који желе да обављају припреме и тренирају у Бајиној Башти, неопходно је повећати капацитете спортске хале. Најједноставнији начин да се ово уради је изградња анекса на постојећу халу, како не би постојала потреба за изградњом додатних пратећих просторија. Изградњи треба да претходи израда пројектне документације.</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: - ће бити позната након израде пројектне документације</p> <p>Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта, надлежна министарства</p> <p>Носилац мере: Општина Бајина Башта</p> <p>Други учесници у спровођењу мере: надлежна министарства, ОШ Свети Сава</p>

Период спровођења:

4.4.5. Остале неklasификоване мере

Мера 3.4.1. Санација и реконструкција постојећих школских објеката
<p>Опис: Општина Бајина Башта континуирано обавља активности на реконструкцији и санацији школских објеката на територији ЈЛС. Након завршетка прве фазе реконструкције крова на школи „Рајак Павићевић“ планирана је друга фаза. За школу „Свети Сава“ завршен је пројекат изведеног стања након чега следи реконструкција објекта.</p> <p>У плану је и реконструкција ОШ „Стеван Јоксимовић“ у Рогачици, „Душан Јерковић“ у Костојевићима. Реконструкција објекта у коме се налазе Техничка школа и Гимназија „Јосиф Панчић“ подразумева проширење капацитета, односно доградњу недостајућих кабинета како би се могла увести једносменска настава.</p> <p>Тренутно се за 7 од 17 школских објеката на територији општине Бајина Башта може рећи да су комплетно реконструисани. План је да 2031. године тај број износи минимум 11.</p>
<p>Процена потребних финансијских средстава: 100.000.000,00 динара</p> <p>Могући извори финансирања: Општина Бајина Башта и надлежна министарства</p> <p>Носилац мере: Општина Бајина Башта</p> <p>Други учесници у спровођењу мере: школе, министарства</p> <p>Период спровођења: 2024-2029.</p>
Мера 3.4.2. Модернизација рада управе
<p>Опис: Мера подразумева израду елабората о техничкој и информатичкој модернизацији општинске управе и набавку потребне хардверске и софтверске опреме, као и пратеће опреме који унапређују рад запослених у управи. Мера је неопходна ради унапређења ефикасности у раду градске администрације.</p> <p>Ова мера укључује дигитализацију података и услуга у локалној самоуправи применом савремених информационих технологија, развојем електронских услуга и формирањем електронских база података. Дигитализација омогућава ефикасније управљање подацима, као и стварање могућности за примену механизма отворених података и већу транспарентност у раду. Мера подразумева израду одговарајућих софтвера и пренос података у дигитални формат. Мера је у складу са циљевима реформе јавне управе, који се односе на ефикасније пружање услуга грађанима. У циљу успостављања јединственог управног места неопходно је да се определе одговарајући просторни капацитети у општинској управи, да се изврши техничко опремање и успостави одговарајућа организациона структура.</p>
<p>Процена потребних финансијских средстава: биће утврђено након израде плана</p> <p>Могући извори финансирања: Буџет Бајине Баште, донаторски и национални програми</p> <p>Носилац мере: Општина Бајина Башта</p> <p>Други учесници у спровођењу мере:</p> <p>Период спровођења: континуирано, 2025-2031.</p>
Мера 3.4.2. Формирање канцеларије за ЛЕР
<p>Опис: Велики број активности локалног економског развоја који је дефинисан у оквиру надлежности ЈЛС је разврстан по различитим одељењима општинске управе. Како је неопходна што чешћа и бржа комуникација и са локалним актерима али са партнерима на националном и међународном нивоу, неопходно је организовање канцеларије у оквиру које ће бити обједињене базе привреде, пољопривреде, инструмената финансијске подршке,</p>

инвестиционих потенцијала општине, потенцијалних донатора и др. као и група обучених оперативних људи који би се на дневном нивоу бавили пословима подршке сектору МСПП и припреме и спровођења пројеката који би били од значаја за општину Бајина Башта. Оснивање ове канцеларије изискује промене општинских аката као и активности на уређењу простора и набавци опреме, односно обезбеђивању услова за рад.

Процена потребних финансијских средстава: биће утврђено

Могући извори финансирања: Буџет Бајине Баште,

Носилац мере: Општина Бајина Башта

Други учесници у спровођењу мере:

Период спровођења: 2025-2027.

5. Оквир за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање

Општина Бајина Башта дефинише институционални механизам улога, одговорности као и календар активности када је реч о процесу праћења спровођења, извештавања и вредновања усвојеног Плана развоја општине. Циљ наведеног процеса је повећање ефикасности у спровођењу и повећања вероватноће остваривања приоритетних циљева.

Праћење спровођења – континуирана активност

Институционални оквир за праћење спровођења Плана развоја општине Бајина Башта 2024-2031. има два нивоа структуре које чине: Координациони тим за праћење спровођења Плана развоја општине Бајина Башта 2024-2031, који ће именовати председник општине и носиоци мера дефинисани у оквиру Плана. Основни задатак дефинисане структуре за праћење спровођења је да прати остварење циљева по учинцима, одступања и ризике уколико се јављају, доношење одлука за превазилажење насталих изазова и проблема за остварење учинака, и њихов јасан допринос постављеној визији.

Координациони тим има координатора чија улога је прикупљање информација о спровођењу мера и одржавање континуиране комуникације, пре свега између координационог тима и носиоца мера, детектовање проблема и давање препоруке за решавање истих, праћење усаглашености средњорочних планова институција са мерама у Плану развоја, припремање материјала, извештавање координационог тима, и обављање административно-техничке послова.

Како се План развоја операционализује средњорочним планом, може се рећи да је средњорочни план алат за праћење спровођења Плана развоја. Конкретно, праћење спровођења се реализује кроз процес прикупљања података у вези са реализацијом појединачних активности у оквиру сваке од мера, а ради мерења остваривања дефинисаних показатеља. Процес прикупљања и обраде података у вези са реализацијом појединачних активности у оквиру сваке од мера, као и података о остваривању

конкретних показатеља је одговорност начелника управе, у складу са надлежностима. Подаци се прикупљају из различитих примарних и секундарних извора (дефинисани обрасци за прикупљање од носиоца мера, званична статистика, анкете/упитници по потреби).

Вредновање – периодична активност

Циљ вредновања је утврђивање степена промене који је настао спровођењем мера из Плана развоја и степен достизања приоритетних циљева. Вредновање се врши на основу података добијених од руководиоца одељења, органа и организација одговорних за спровођење мера, али и података добијених из званичних статистичких база. Утврђивање степена настале промене спровођењем плана развоја треба да укаже на потенцијалну потребу преиспитивања и унапређења (ревизије) Плана развоја.

Извештавање

Извештавање у вези са спровођењем Плана развоја у директној је вези са процесом спровођења средњорочног плана, као алата којим се операционализује План развоја, односно кроз извештавање о спровођењу средњорочних планова, ЈЛС ће практично извештавати и о спровођењу Плана развоја ЈЛС.

Општина Бајина Башта ће, у периоду спровођења Плана развоја, израђивати две врсте извештаја, и то:

- Извештај о спровођењу средњорочног плана који је истовремено и извештај о спровођењу Плана развоја ЈЛС – на годишњем нивоу;
- Извештај о постигнутим учинцима Плана развоја ЈЛС – на трогодишњем нивоу.

Предлог извештаја о учинцима спровођења Плана развоја утврђује Општинско веће и исти подноси Скупштини општине (најкасније у року од шест месеци од истека трогодишњег периода спровођења). Након усвајања извештаја о учинцима Плана развоја, Општинско веће и Скупштина општине, могу утврдити потребу за спровођењем ревизије Плана развоја, уз образложење разлога за ревизију. У случају утврђивања потребе, поступак ревизије Плана развоја биће спроведен по истој процедури која је дефинисана и за усвајање Плана развоја.

6. Прилози

Прилог 1 - Преглед и анализа постојећег стања – административни капацитети

Прилог 2 - Преглед и анализа постојећег стања – економски развој

Прилог 3 - Преглед и анализа постојећег стања – пољопривреда

Прилог 4 - Преглед и анализа постојећег стања – енергетика и заштита животне средине

Прилог 5 - Преглед и анализа постојећег стања – урбанизам и саобраћај

Прилог 6 - Преглед и анализа постојећег стања – финансијски капацитети

Прилог 7 - Преглед и анализа постојећег стања – социјална и здравствена заштита

Прилог 8 - Преглед и анализа постојећег стања – образовање

Прилог 9 - Решење о формирању координационог тима и радних група